

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SISTEMU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31.12.2015. GODINE**

Sarajevo, mart/ožujak 2016. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor mikrokreditnih organizacija, sačinila je Informaciju o mikrokreditnom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.12.2015. godine na osnovu analize mjesečnih i kvartalnih izvještaja o poslovanju, informacija i podataka koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji (*off-site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (*on-site* nadzor). Informacija je sačinjena na osnovu podataka iz izvještaja koje su MKO dostavile Agenciji na dan 31.12.2015. godine.

SADRŽAJ

I	UVOD	3
II	POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH	5
	1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA.....	5
	1.1. Broj mikrokreditnih organizacija.....	5
	1.2. Organizacioni dijelovi.....	5
	1.3. Kadrovi	6
	2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO	7
	2.1. Bilans stanja	7
	2.2. Kapital.....	10
	2.3. Kreditni portfolio.....	12
	2.4. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite.....	19
	2.5. Bilans uspjeha.....	20
	3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM LICIMA	24
III	USKLAĐENOST POSLOVANJA MKO SA STANDARDIMA SPN i FTA	25
IV	ZAKLJUČCI I PREPORUKE	27
V	PRILOZI	29

I UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organizovanja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO), odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Regulatorne i nadzorne nadležnosti Agencije nad ovim Sektorom propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija. Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvještaja koje MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije koji su navedeni u Prilogu 1. ove Informacije. Izvještajnu osnovu čine kvartalni izvještaji o bilansu stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja, zaposlenim, troškovima plata i ostalim primanjima zaposlenih u MKO, otpisima, likvidnosti i drugi izvještaji o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečni izvještaj o kamatnim stopama.

U obavljenim kontrolama mikrokreditnih organizacija utvrđeno je da većina posluje sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, te ciljevima radi kojih su osnovane. MKF u Federaciji BiH su značajno unaprijedile poslovne prakse i procese, kao i interne kontrole. Kod većine MKO su uloženi veliki naponi u poboljšanje procesa naplate kredita koji se nalaze u vanbilansnoj evidenciji što utječe na finansijsku disciplinu klijenata, te poboljšanje rezultata poslovanja MKO.

U Federaciji BiH sa 31.12.2015. godine, dozvolu za rad Agencije ima 12 MKO, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), koje poslovanje obavljaju putem 265 organizacionih dijelova. U drugom kvartalu 2015. godine, nad imovinom jedne MKF je otvoren stečajni postupak, te zbog ove činjenice finansijski pokazatelji ove MKF nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema FBiH. U mikrokreditnom sektoru sa 31.12.2015. godine bilo je zaposleno 1.200 radnika, što je za 108 radnika, ili 8% manje u odnosu na 31.12.2014. godine.

Bilansna suma MKO sa 31.12.2015. godine iznosi 423,3 miliona KM, od čega se na MKF odnosilo 402,9 miliona KM ili 95,2%, a na MKD 20,4 miliona KM ili 4,8%. Bilansna suma na kraju 2015. godine bila je manja za 29 miliona KM ili 6% u odnosu na stanje sa 31.12.2014. godine. Najznačajniji utjecaj na pad aktive na nivou mikrokreditnog sektora FBiH ima činjenica da je nad imovinom jedne MKF otvoren stečajni postupak, te zbog toga njeni finansijski pokazatelji nisu uključeni u analizu mikrokreditnog sistema u FBiH.

Ukupni bruto krediti MKO, kao najznačajnija stavka aktive, sa 31.12.2015. godine, iznosili su 355,4 miliona KM i čine 84% ukupne aktive MKO, te su manji za 7% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su neto krediti iznosili 352 miliona KM i manji su za 1% u odnosu na stanje sa 31.12.2014. godine. Mikrokreditiranje je najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%) i uslužnih djelatnosti (22%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim licima. Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sektoru su iznosile 24,70%, i bilježe značajno smanjenje u odnosu na prethodne godine. U cilju smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite, a u kontekstu zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, te ispunjenja misije mikrokreditiranja, Agencija u kontrolama posebno cijeni i kontrolira sve vrste troškova poslovanja MKO koji

imaju značajnog utjecaja na formiranje kamatnih stopa, te ocjenjuje njihovu neophodnost, shodno čemu izdaje adekvatne naloge. Fokus kontrola Agencije, i u narednom periodu, uz stalni nadzor kvaliteta aktive će biti i na kontroli troškova MKO, njihovoj opravdanosti i svrishodnosti, s ciljem smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite koje plasiraju MKO iz Federacije BiH.

U poređenju s krajem prethodne godine, sa 31.12.2015. godine, mikrokreditni portfolio bilježi pad od 7% (25,9 miliona KM), ali iskazuje poboljšanje pokazatelja kvaliteta aktivnog kreditnog portfolija. Najznačajniji utjecaj na pad mikrokreditnog portfolija na nivou mikrokreditnog sektora FBiH, ali i na poboljšanje pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfolija, ima činjenica da je nad imovinom jedne MKF otvoren stečajni postupak, te zbog toga njeni finansijski pokazatelji, koji su značajno utjecali na pogoršanje pokazatelja mikrokreditnog sistema u prethodnim kvartalima, nisu uključeni u analizu mikrokreditnog sistema u FBiH. Poboljšanje pokazatelja kvalitete aktivnog portfolija iskazano je smanjenjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 6,86%, koliko je iznosila na 31.12.2014. godine, na 0,95%. Isto tako, portfolio u riziku preko 30 dana kašnjenja bilježi značajno poboljšanje, te je sa 8,39% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 1,06%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfolija nalazi se u okviru propisanog standarda (ispod 5%). Portfolio u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi značajno poboljšanje, te je sa 11% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 2,27%. Na nivou sektora, procenat otpisa sa 31.12.2015. godine iznosio je 1,16% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 3,90 procentnih poena, te se nalazi u okviru propisanog standarda.

Osnovni izvor sredstava MKO su obaveze po uzetim kreditima koje su na dan 31.12.2015. godine iznosile 208,4 miliona KM ili 49% ukupne pasive i manje su za 21% u odnosu na stanje sa 31.12.2014. godine. Ukupni kapital MKO na dan 31.12.2015. godine iznosio je 193,3 miliona KM ili 46% ukupne pasive MKO koji je veći za 32,2 miliona KM ili 20% u odnosu na kraj prethodne godine, od čega je kapital MKF iznosio 190,5 miliona KM ili 98,5%, a kapital jednog MKD 2,8 miliona KM ili 1,5%. Na povećanje kapitala mikrokreditnog sistema u FBiH najveći utjecaj ima činjenica da finansijski pokazatelji jedne MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak, a čiji je kapital u prethodim izvještajnim periodima bio negativan, nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema u FBiH. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 128,4 miliona KM koji čini 67% ukupnog kapitala MKF, zatim donirani kapital koji je iznosio 56,1 milion KM ili 30% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital i ostale rezerve MKF iznosile su 5,9 miliona KM, odnosno 3% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital jednog MKD iznosi 600 hiljada KM, a dobit 331 hiljadu KM.

U periodu 01.01. - 31.12.2015. godine, od ukupno 11 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 16.621 hiljadu KM, dok su 3 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 643 hiljade KM. U periodu 01.01. - 31.12.2015. godine, jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 331 hiljadu KM (01.01. - 31.12.2014.: 387 hiljada KM neto gubitka).

Na nivou mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 16.309 hiljada KM, što je za 46.648 hiljada KM više u odnosu na isti period prethodne godine.

Što se tiče operativne održivosti, od 12 MKO, 6 MKF i 1 MKD mogu iz ostvarenih redovnih prihoda pokriti rashode.

Posebne napomene: U pogledu izrade redovnih kvartalnih Informacija o mikrokreditnom sistemu Federacije Bosne i Hercegovine, Agencija koristi podatke koje dostavljaju MKO na

temelju kvartalnih izvještaja. Agencija kontrolama poslovanja MKO provjerava tačnost dostavljenih izvještaja. Jednoj MKF je, zbog značajnih nepravilnosti u radu te na bazi dostavljenih izvještaja zaključno sa 30.06.2014. godine, poslije provođenja potrebnog postupka oduzeta dozvola za obavljanje poslova davanja mikrokredita na dan 09.10.2014. godine. Međutim, privremenom mjerom suda odloženo je Rješenje Agencije o oduzimanju dozvole do okončanja upravnog spora. I po odlaganju Rješenja na zahtjev ove MKF, ista je iskazala značajno pogoršanje poslovanja, te svojim rezultatima značajno ugrožava mikrokreditni sistem u Federaciji BiH. Općinski sud u Sarajevu je, dana 03.06.2015. godine, otvorio stečajni postupak nad Fondacijom i imenovao stečajnog upravnika. Zbog ove činjenice finansijski pokazatelji ove MKF nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema FBiH.

II POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA

1.1. Broj mikrokreditnih organizacija

U Federaciji BiH sa 31.12.2015. godine, dozvolu za rad Agencije ima 12 MKO, od toga 11 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 34 organizaciona dijela MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. U drugom kvartalu 2015. godine, nad imovinom jedne MKF je otvoren stečajni postupak, te zbog ove činjenice finansijski pokazatelji ove MKF nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema FBiH.

Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju u skladu sa ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF zakonski su pravni slijednik imovine, prava i obaveza MKO osnovanih u skladu sa ZoMKO iz 2000. godine. U Prilogu 2. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD koje sa 31.12.2015. godine imaju dozvolu za rad Agencije za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

1.2. Organizacioni dijelovi

Na dan 31.12.2015. godine, u Registru mikrokreditnih organizacija i njihovih organizacionih dijelova, kojeg u skladu sa članom 13. ZoMKO, vodi Agencija, bilo je evidentirano ukupno 265 organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, od čega u Federaciji BiH 177, Republici Srpskoj 85 i Distriktu Brčko 3. Ukupan broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH manji je za 19 organizacionih dijelova, odnosno 7% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupno 142 organizaciona dijela MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlaštenja za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar.

Organizacione dijelove izvan Federacije BiH ima 7 MKO, a 3 MKO posluju isključivo preko svog sjedišta, odnosno nemaju otvorenih organizacionih dijelova ni u Federaciji BiH, ni u Republici Srpskoj. Agencija je dala dozvole za rad organizacionih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 34 filijale i terenska ureda.

1.3. Kadrovi

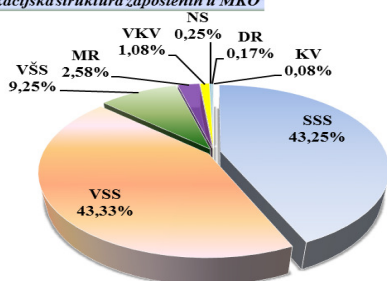
Sa 31.12.2015. godine, mikrokreditni sektor Federacije BiH zapošljava ukupno 1.200 radnika, što je za 108 radnika, ili 8% manje u odnosu na stanje sa 31.12.2014. godine. Na ovaj pad zaposlenih najviše utjecaja imalo je značajno otpuštanje uposlenika kod MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak. MKF zapošljavaju 1.179 radnika ili 98,3%, a MKD 21 radnika ili 1,7%.

Tabela 1. Kvalifikaciona struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2014.		Ukupno	Učešće (%)	31.12.2015.		Ukupno	Učešće (%)	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,23	3	0	3	0,25	100
2.	KV	1	0	1	0,08	1	0	1	0,08	100
3.	VKV	13	0	13	0,99	13	0	13	1,08	100
4.	SSS	600	6	606	46,33	509	10	519	43,25	86
5.	VŠS	128	2	130	9,94	110	1	111	9,25	85
6.	VSS	518	9	527	40,29	511	9	520	43,33	99
7.	MR	26	1	27	2,06	30	1	31	2,58	115
8.	DR	1	0	1	0,08	2	0	2	0,17	200
UKUPNO		1.290	18	1.308	100,00	1.179	21	1.200	100,00	92

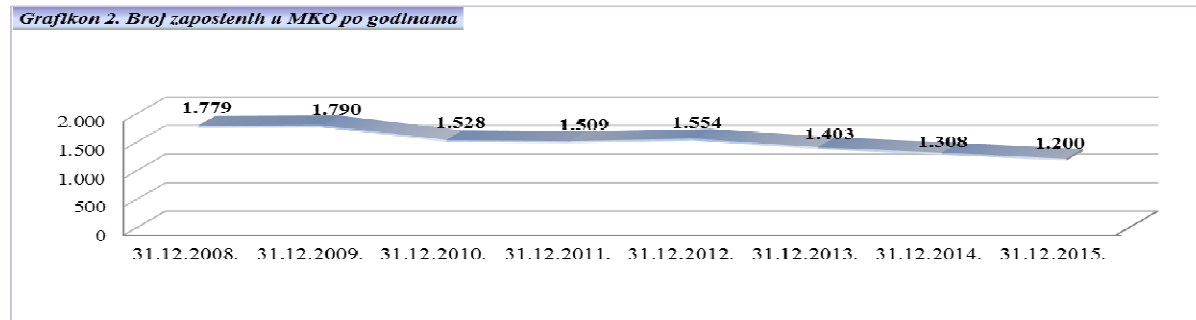
U strukturi zaposlenih najveće je učešće VSS od 43,33%, SSS od 43,25%, i VŠS od 9,25%. Procent učešća zaposlenih sa višom stručnom spremom u padu je za 15%, sa srednjom stručnom spremom za 14%, a sa visokom stručnom spremom za 1%, dok je procent učešća zaposlenih magistara u porastu za 15%.

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO

Posmatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika. MKO su sa 31.12.2015. godine zapošljavale 1.200 radnika, što predstavlja smanjenje od 33% u odnosu na kraj 2009. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, za čak 62%, odnosno 33%.

Grafikon 2. Broj zaposlenih u MKO po godinama

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

2.1. Bilans stanja

Bilansna suma MKO sa 31.12.2015. godine iznosi 423,3 miliona KM i za 29 miliona KM ili 6% je manja u odnosu na stanje sa 31.12.2014. godine. Rast bilansne sume u odnosu na kraj prethodne godine, bilježi 7 MKF i jedno MKD, a pad su zabilježile 4 MKF.

Pad bilansne sume do 10% u odnosu na 31.12.2014. godine zabilježile su 3 MKF. Jedna MKF, u 2015. godini, aktivu je smanjila za 19,4 miliona KM, te je zabilježila pad od čak 42% u odnosu na kraj prethodne godine, što je utjecalo i na pad aktive na nivou cijelog sektora.

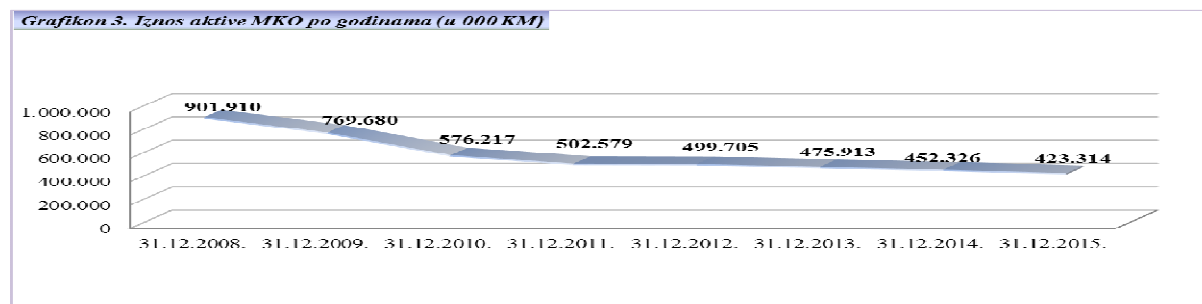
Najznačajniji utjecaj na pad aktive na nivou mikrokreditnog sektora FBiH ima činjenica da je nad imovinom jedne MKF otvoren stečajni postupak, te zbog toga njeni finansijski pokazatelji nisu uključeni u analizu mikrokreditnog sistema u FBiH.

Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima šest MKF sa aktivom u iznosu od 378,6 miliona KM ili 89%.

- 000 KM -

OPIS	31.12.2014. godine			31.12.2015. godine					Ind.
	Stanje za MKF	Stanje za MKD	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	4	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA									
1. Novčana sredstva	36.912	2.001	38.913	29.442	7	3.452	17	32.894	85
2. Plasmani bankama	3.523	0	3.523	733	0	0	0	733	21
3. Krediti	376.275	5.031	381.306	338.599		16.772		355.371	93
4. Rezer. za kred. gubitke	26.140	11	26.151	3.359		29		3.388	13
5. Neto krediti	350.135	5.020	355.155	335.240	83	16.743	82	351.983	99
6. Posl. pr. i ost. fik. Aktiva	39.373	29	39.402	28.025	7	7	0	28.032	71
7. Dugoročne investicije	3.061	0	3.061	3.061	1	0	0	3.061	100
8. Ostala aktiva	13.820	71	13.891	6.593	2	205	1	6.798	49
9. Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	1.618	1	1.619	186		1		187	12
UKUPNO AKTIVA	445.206	7.120	452.326	402.908	100	20.406	100	423.314	94
PASIVA									
10. Obav. po uzetim kred.	260.474	4.303	264.777	191.618	48	16.737	82	208.355	79
11. Ostale obaveze	26.134	309	26.443	20.835	5	830	4	21.665	82
12. Kapital	158.598	2.508	161.106	190.455	47	2.839	14	193.294	120
UKUPNO PASIVA	445.206	7.120	452.326	402.908	100	20.406	100	423.314	94
Vanbilansna evidencija	182.483	56	182.539	122.138		57		122.195	67

Posmatrajući bilansnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 901,9 miliona KM. Bilansna suma MKO na dan 31.12.2015. godine iznosila je 423,3 miliona KM, i manja je za čak 53% u odnosu na kraj 2008. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bilansne sume, kod kojih je ista pala za čak 81%, odnosno 66%.

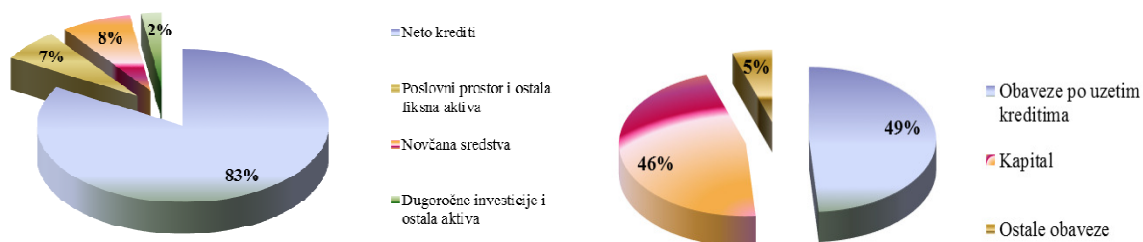

U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 32,9 miliona KM ili 8% sa stopom pada od 15% u odnosu na 31.12.2014. godine i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 0,7 miliona KM i manji su za 79% u odnosu na kraj prethodne godine.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjani za rezervisanja za kreditne gubitke iznose 352 miliona KM ili 83% ukupne aktive i manji su za 3,2 miliona KM ili 1% u odnosu na 31.12.2014. godine. Rast neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je 7 MKF i 1 MKD, a pad su zabilježile 4 MKF. U odnosu na 31.12.2014. godine, pad neto kredita do 10% zabilježile su 3 MKF, dok je jedna MKF zabilježila pad neto kredita od 39% u posmatranom periodu.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 28 miliona KM ili 7% ukupne aktive i za 11,4 miliona KM ili 29%, ova bilansna pozicija manja je u odnosu na kraj prethodne godine. Procent fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu (umanjenu za donirani kapital) na nivou sektora iznosi 7,63% što je u okviru dozvoljenog iznosa (do 10%), a gledano pojedinačno, tri MKF krše ovaj standard. Dugoročne investicije iskazuje samo jedna MKF u iznosu od 3,1 milion KM, dok ostala aktiva (umanjena za rezervisanja na ostale stavke aktive osim kredita), iznosi 6,6 miliona KM koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Ove dvije bilansne pozicije čine 2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Procenat ostale aktive na nivou sektora u odnosu na ukupnu aktivu iznosi 1,61%, a gledajući pojedinačno kod nijedne MKF ova pozicija ne prelazi 10%.

Grafikon 4. Struktura aktive i pasive MKO

U strukturi pasive MKO, obaveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 208,4 miliona KM ili 49% ukupne pasive i manje su za 21% u odnosu na 31.12.2014. godine.

- 000 KM -

Tabela 3. Ročna struktura uzetih kredita

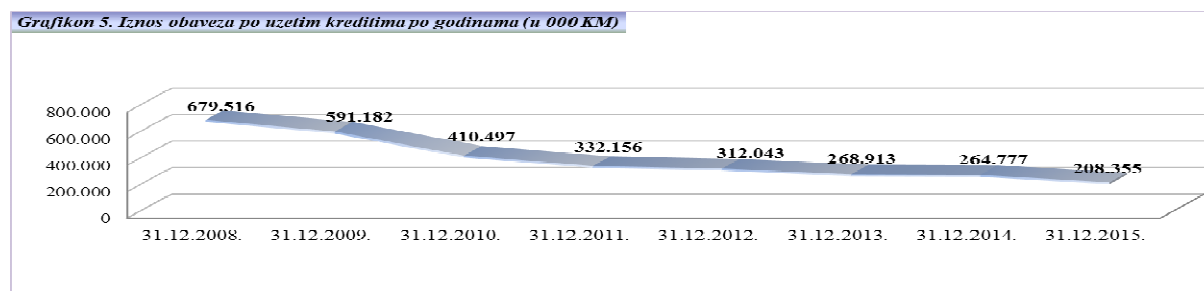
OPIS	31.12.2014. godine				31.12.2015. godine				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obaveze po uzetim kratkoroč. kreditima	78.848	217	79.065	30	78.023	768	78.791	38	100
2. Obaveze po uzetim dugoroč. Kreditima	181.626	4.086	185.712	70	113.595	15.969	129.564	62	70
UKUPNO	260.474	4.303	264.777	100	191.618	16.737	208.355	100	79

Od ukupnih obaveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti (koje nemaju 2 MKF) iznose 129,6 miliona KM ili 62% i manji su za 30% u odnosu na kraj prethodne godine, dok kratkoročni krediti (koje nemaju 3 MKF) iznose 78,8 miliona KM ili 38% i nalaze se na približno istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine. Dvije MKF sa 31.12.2015. godine nisu imale obaveza po uzetim kreditima.

Kreditori, domaće komercijalne banke i razni međunarodni socijalno orijentirani komercijalni fondovi i dalje pokazuju visok stepen opreza i uzdržanost kod kreditiranja većeg broja MKO, uslijed čeka su mnoge MKO uskraćene za povoljnija finansijska sredstva kojim bi finansirale svoju aktivnost. Jedan od najznačajnijih rizika za razvoj i rast sektora predstavlja nepovjerenje povjerioca koji potražuju preko 50 miliona KM od jedne MKF koja se nalazi u stečaju i koja je zbog lošeg upravljanja imovinom MKF pretrpila značajne gubitke. Prema dostavljenim izvještajima o likvidnosti MKO sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, jedna MKF ima značajnih problema sa održavanjem likvidnosti, te će ista, prema podacima navedenim u izvještaju, u narednim izvještajnim periodima ostvariti značajno smanjenje aktivnog kreditnog portfolija.

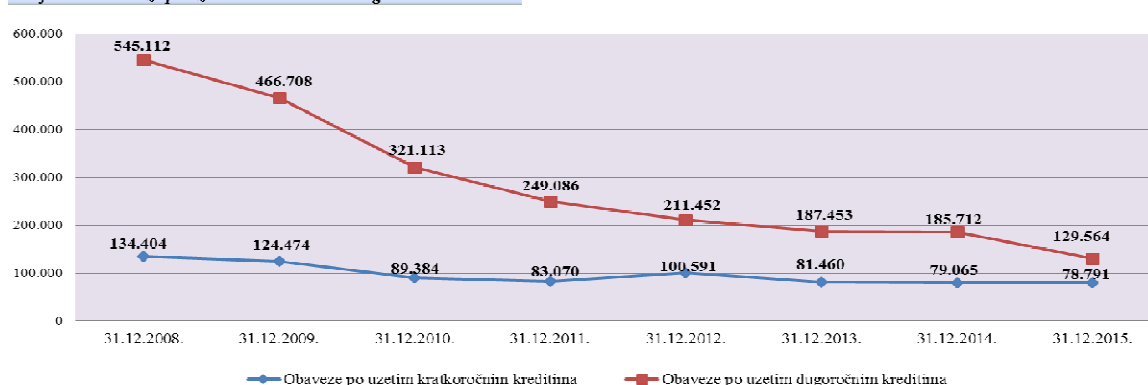
Posmatrajući iznos ukupnih obaveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 miliona KM. Ukupne obaveze MKO po uzetim kreditima na dan 31.12.2015. godine iznosile su 208,4 miliona KM, i manje su za čak 69% u odnosu na kraj 2008. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obaveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 84%.

Grafikon 5. Iznos obaveza po uzetim kreditima po godinama (u 000 KM)

Pored toga što su ukupne obaveze po uzetim kreditima u odnosu na 2008. godinu, manje za 69%, odnosno manje za 21% u odnosu na kraj prethodne godine, posmatrajući obaveze po uzetim kreditima po ročnosti, dugoročni krediti su, u odnosu na 2008. godinu, u padu za čak 76%, odnosno u padu za 30% u odnosu na kraj 2014. godine, dok su kratkoročni krediti u odnosu na 2008. godinu manji za 41%, ali su se zadržali na približno istom nivou u odnosu na kraj 2014. godine.

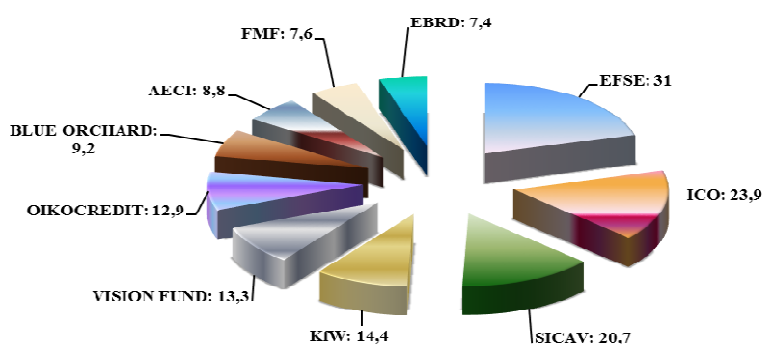
Grafikon 6. Obaveze po uzetim kratkoročnim i dugoročnim kreditima

Deset najznačajnijih kreditora MKO su:

- 1.) EFSE – Evropski fond za Jugoistočnu Evropu, Luksemburg (31 milion KM);
- 2.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španija (23,9 miliona KM);
- 3.) Responsibility SICAV, Švicarska (20,7 miliona KM);
- 4.) KfW - Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Njemačka (14,4 miliona KM);
- 5.) Vision Fund, USA (13,3 miliona KM);
- 6.) Oikokredit, Holandija (12,9 miliona KM);
- 7.) Blue Orchard (9,2 miliona KM)
- 8.) AECI – Agencija za međunarodnu saradnju Kraljevine Španije (8,8 miliona KM);
- 9.) Federalno ministarstvo financija, FBiH (7,6 miliona KM);
- 10.) EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (7,4 miliona KM)

Grafikon 7. Najznačajniji izvori sredstava MKO (u mil. KM)

Ostale obaveze iznose 21,7 miliona KM ili 5% ukupne pasive, a čine ih obaveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Procent ostalih obaveza na nivou sektora u odnosu na ukupne obaveze iznosi 9,42%, a gledajući pojedinačno, ukupno 6 MKF ima procent ostalih obaveza veći od 10% u odnosu na ukupne obaveze.

Vanbilansna evidencija na dan 31.12.2015. godine iznosi 122,2 miliona KM i manja je za 33% u odnosu na kraj prethodne godine.

2.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 31.12.2015. godine iznosi 193,3 miliona KM ili 46% ukupne pasive i veći je za 32,2 miliona KM ili 20% u odnosu na kraj 2014. godine. Kapital MKF iznosi 190,5 miliona KM ili 98,5%, a kapital jednog MKD 2,8 miliona KM ili 1,5%.

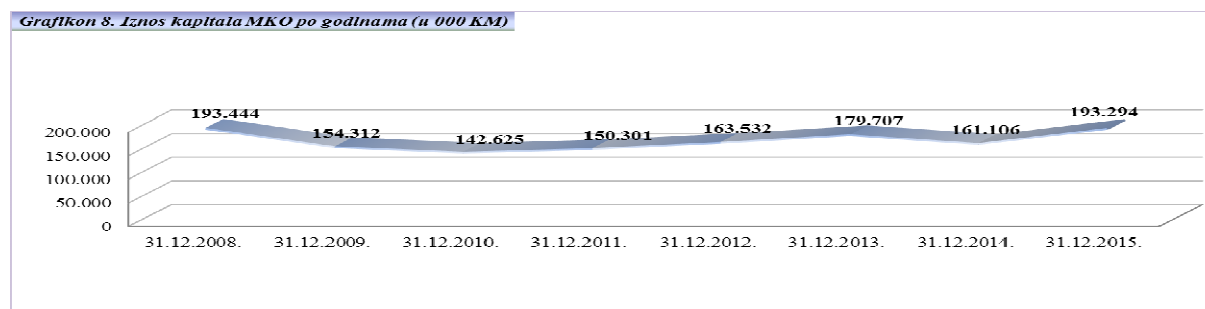
Na povećanje kapitala mikrokreditnog sistema u FBiH najveći utjecaj ima činjenica da finansijski pokazatelji jedne MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak, a čiji kapital je bio negativan u prethodnim kvartalima, nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema u FBiH.

Ukupan kapital mikrokreditnog sektora (umanjen za donirani kapital) iznosi 32,41% ukupne aktive, a 4 MKF imaju procent iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa, odnosno manji od 10% ukupne aktive.

Tabela 4. Struktura kapitala MKO

OPIS	31.12.2014. godine					31.12.2015. godine					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	67.521	43	0	0	67.521	56.096	30	0	0	56.096	83
Osnovni kapital	3.820	2	600	24	4.420	3.821	2	600	21	4.421	100
Višak/manjak prihoda nad rashodima	84.795	53	0	0	84.795	128.432	67	0	0	128.432	151
Emisiona ažia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	-392	-16	-392	0	0	331	12	331	-84
Zakonske rezerve	0	0	2.300	92	2.300	0	0	1.908	67	1.908	83
Ostale rezerve	2.462	2	0	0	2.462	2.106	1	0	0	2.106	86
UKUPNO KAPITAL	158.598	100	2.508	100	161.106	190.455	100	2.839	100	193.294	120

Posmatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 miliona KM. Kapital MKO, na dan 31.12.2015. godine, iznosio je 193,3 miliona KM, i nalazi se na približno istom nivou u odnosu na kraj 2008. godine.

U strukturi kapitala MKF najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 128,4 miliona KM, te čini 67% ukupnog kapitala MKF i veći je za 43,6 miliona KM ili 51% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima za period od 01.01. do 31.12.2015. godine ostvarile su 3 MKF, a višak prihoda nad rashodima 8 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto dobit. Višak prihoda nad rashodima odnosno dobit od redovnog poslovanja na dan 31.12.2015. godine ostvarilo je 6 MKF i 1 MKD, dok je 5 MKF ostvarilo manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja. Od tih 5 MKF, dvije su zahvaljujući vanrednim prihodima, koji su kod pojedinih MKF značajno veći od iznosa ostvarenog manjka prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja, na kraju 2015. godine, ostvarile pozitivan rezultat. Vanredni prihodi direktan su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 56,1 milion KM ili 30% ukupnog kapitala MKF. Iznos doniranog kapitala o kojem izvještavaju MKO, u odnosu na kraj prethodne godine, manji je za 11,4 miliona KM odnosno 17%. Na smanjenje doniranog kapitala mikrokreditnog sistema u FBiH najveći utjecaj ima činjenica da finansijski pokazatelji jedne MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak, a čiji je donirani kapital u prethodnim kvartalima iznosio 10,6 miliona KM, nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema u FBiH.

U skladu sa članom 11. Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije, MKO su dužne voditi evidenciju o doniranim sredstvima i tretirati ih kao donirani kapital o čijem stanju su dužne izvještavati Agenciju. Prema zvaničnim kvartalnim izvještajima koje dostavljaju Agenciji, 10 MKF iskazuje vrijednost doniranog kapitala u svojim izvještajima, te vodi evidenciju o stanju istog.

Osnovni kapital MKF na dan 31.12.2015. godine iznosi 3,8 miliona KM ili 2% ukupnog kapitala MKF. Ostale rezerve, koje se odnose na 2 MKF, iznose 2,1 milion KM, ili 1% ukupnog kapitala MKF. Osnovni kapital jednog MKD iznosi 600 hiljada KM, a dobit 331 hiljada KM.

2.3. Kreditni portfolio

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 355,4 miliona KM ili 84% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Nivo ukupnih kredita sektora zavisi od stanja kredita MKF na koje se odnosi 338,6 miliona KM ili 95,3% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 16,8 miliona KM ili 4,7% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tabeli 5.

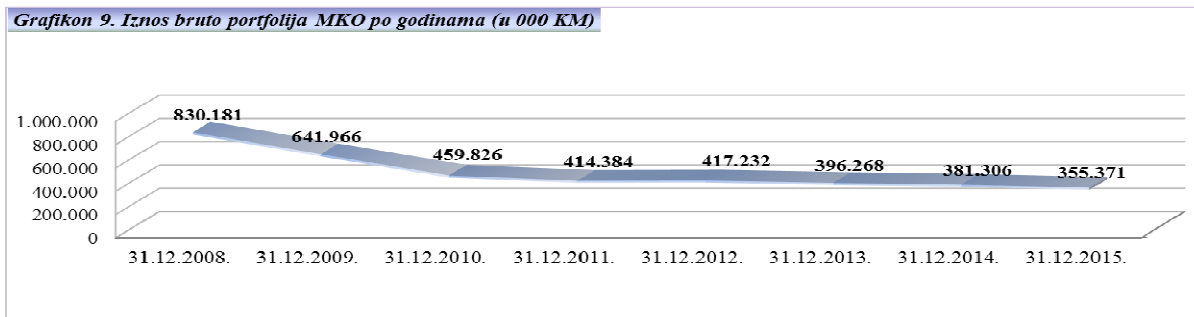
- 000 KM -

Red. Broj	OPIS	31.12.2014. godine			31.12.2015. godine			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kreditni	376.275	5.031	381.306	338.599	16.772	355.371	93
2.	Rezerve za kreditne gubitke	26.140	11	26.151	3.359	29	3.388	13
3.	Neto krediti (1.-2.)	350.135	5.020	355.155	335.240	16.743	351.983	99

Neto krediti iznose 352 miliona KM i za 1% su manji u odnosu na 31.12.2014. godine, dok su krediti na bruto osnovi također manji za 7% u odnosu na kraj prethodne godine.

Rezerve za kreditne gubitke iznose 3,4 miliona KM i manje su za 87% u odnosu na 31.12.2014. godine. Na smanjenje rezervi za kreditne gubitke mikrokreditnog sistema u FBiH najveći utjecaj ima činjenica da finansijski pokazatelji jedne MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak, nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema u FBiH. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfolio iznosi 0,95%, te u odnosu na omjer sa 31.12.2014. godine, bilježi poboljšanje od 5,91 procentni poen.

Grafikon 9. Iznos bruto portfolija MKO po godinama (u 000 KM)

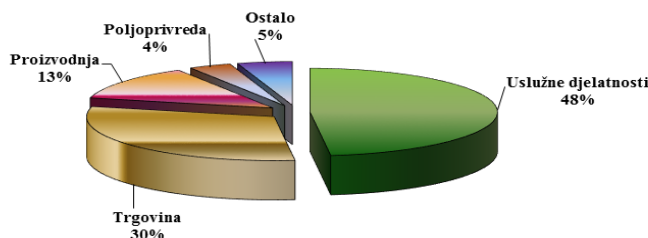

Posmatrajući bruto portfolio MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 miliona KM. Ukupan bruto portfolio na dan 31.12.2015. godine iznosio je 355,4 miliona KM, i isti je manji za 57% u odnosu na kraj 2008. godine. Posmatrajući ova dva perioda, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfolija, kod kojih je isti pao za čak 85%, odnosno 71%.

Tabela 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.12.2015. godine						
Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim licima					
a.)	Uslužne djelatnosti	170	3.244	15	3.429	48%
b.)	Trgovina	207	1.952	7	2.166	30%
c.)	Poljoprivreda	14	246	0	260	4%
d.)	Proizvodnja	89	822	7	918	13%
e.)	Ostalo	55	280	1	336	5%
UKUPNO 1:		535	6.544	30	7.109	100%
2.	Fizičkim licima					
a.)	Uslužne djelatnosti	8.510	64.229	313	73.052	21%
b.)	Trgovina	2.840	20.469	113	23.422	7%
c.)	Poljoprivreda	11.533	110.515	314	122.362	35%
d.)	Proizvodnja	906	7.183	37	8.126	2%
e.)	Stambene potrebe	2.677	61.856	124	64.657	19%
f.)	Ostalo	10.835	45.498	310	56.643	16%
UKUPNO 2:		37.301	309.750	1.211	348.262	100%
UKUPNO (1+2):		37.836	316.294	1.241	355.371	

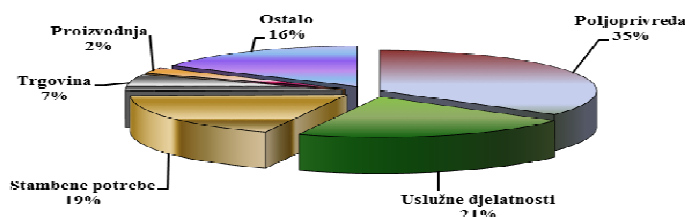
Od ukupnog iznosa mikrokredita, 7,1 milion KM ili 2% plasirano je pravnim licima, a 348,3 miliona KM ili 98% plasirano je fizičkim licima. U ročnoj strukturi mikrokredita, na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 39,1 milion KM ili 11%, a na dugoročne kredite 316,3 miliona KM ili 89%. Sama dospjela potraživanja ukupno iznose 1,2 miliona KM i gotovo u cijelosti se odnose na kredite date fizičkim licima.

Grafikon 10. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim licima

Prema granskoj strukturi, najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita datih **pravnim licima**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 3,4 miliona KM ili 48%, odnosno trgovina 2,2 miliona KM ili 30%. Za proizvodnju dato je 0,9 miliona KM ili 13% od ukupnog iznosa mikrokredita datih pravnim licima, dok je za poljoprivredu dato 0,3 miliona KM ili 4%, a za ostale namjene 0,3 miliona KM ili 5%.

Grafikon 11. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim licima

Što se tiče kredita datih **fizičkim licima**, 122,4 miliona KM ili 35% plasirano je za poljoprivredu, zatim 73,1 milion KM ili 21% za uslužne djelatnosti, za stambene potrebe 64,7 miliona KM ili 19%, za trgovinu je plasirano 23,4 miliona KM ili 7%, za proizvodnju 8,1 milion KM ili 2%, te za ostalo 56,6 miliona KM ili 16%.

- 000 KM -

Tabela 7. Sektorska struktura mikrokredita

Mikrokrediti za:	31.12.2014.	31.12.2015.	Učešće	Indeks
Poljoprivreda	128.758	122.622	34%	95
Uslužne djelatnosti	81.896	76.481	22%	93
Ostale namjene	62.892	56.979	16%	91
Stambene potrebe	57.874	64.657	18%	112
Trgovina	36.119	25.588	7%	71
Proizvodnja	13.767	9.044	3%	66
UKUPNO	381.306	355.371	100%	93

Na osnovu analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%) i uslužnih djelatnosti (22%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim licima iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju licima koja nemaju pristup tradicionalnim izvorima finansiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala.

U odnosu na kraj prethodne godine, procent ukupnih kredita koji se daju po svim kreditnim proizvodima u padu je od 5% do 34%, osim kredita za stambene potrebe koji su u porastu za 12%. U pogledu ročnosti mikrokredita, dugoročni mikrokrediti se nalaze na približno istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine, dok su kratkoročni mikrokrediti (uključujući i dospjela potraživanja) u padu za 40%.

- 000 KM -

Tabela 8. Ročna struktura mikrokredita

OPIS	31.12.2014.	31.12.2015.	Učešće	Indeks
Dugoročni mikrokrediti	315.991	316.294	89%	100
Kratkoročni mikrokrediti s dospjelim potraživanjima	65.315	39.077	11%	60
UKUPNO	381.306	355.371	100%	93

Prema izvještajima koje su mikrokreditne organizacije dostavile Agenciji vezano za iznos rizičnog portfolija uslijed elementarnih nepogoda iz maja/svibnja 2014. godine na dan 31.12.2015. godine, aktivni kreditni portfolio koji nije kasnio sa 30.04.2014. godine, a koji je rizičan uslijed elementarnih nepogoda iznosi 4 miliona KM. Kreditni portfolio koji je kasnio sa 30.04.2014. godine, a koji je dodatno rizičan, uslijed elementarnih nepogoda, na dan 31.12.2015. godine, iznosi 0,1 milion KM. Kreditni portfolio koji je ponovo ugovoren – reprogramiran uslijed elementarnih nepogoda na dan 31.12.2015. godine, iznosi 1,7 miliona KM. Najveće učešće u iznosu reprogramiranih kredita uslijed elementarnih nepogoda imaju krediti za poljoprivredu (41%) i krediti za stambene potrebe (27%).

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja. Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha. Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.12.2015. godine vide se iz slijedeće tabele.

Tabela 9. Rezerve za kreditne gubitke sa stanjem na dan 31.12.2015. godine

Rb	Dani kašnjenja	Stope rezer vi— sanja	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
					Stopa rezer vi— sanja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4x3)/100	10=(7x6)/100	11=(8x3)/100	12=(9+10+11)
1.	0	0%	347.289	97,73	0%	5	278	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	1.911	0,54	2%	36	0	38	1	0	39
3.	16 – 30	15%	2.391	0,67	100%	43	0	359	43	0	402
4.	31 – 60	50%	1.442	0,41	100%	42	0	721	42	0	763
5.	61 – 90	80%	866	0,24	100%	31	0	693	31	0	724
6.	91 – 180	100%	1.472	0,41	100%	71	0	1.577	70	0	1.647
UKUPNO			355.371	100,00		228	278	3.388	187	0	3.575
7.	preko 180	Otpis	1.027		100%	93					

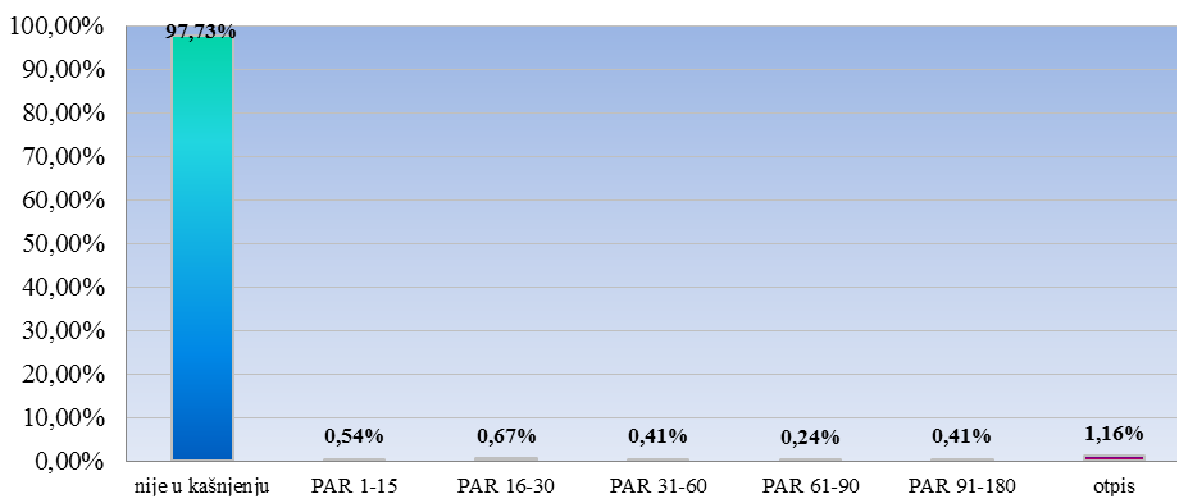
*U koloni 9. u kategoriji dana u kašnjenju (91-180), uključena su dodatna rezervisanja jedne MKF za reprogramirane kredite i ugovorne obaveze.

Kašnjenje u otplati duže od jednog dana imaju krediti u iznosu od 8,1 milion KM ili 2,27%, dok 97,73% kredita nije u kašnjenju. Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati duže od jednog dana iznosi 0,2 miliona KM. Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 3,6 miliona KM i u odnosu na 31.12.2014. godine, manje su za 24,2 miliona KM, odnosno 87%.

Na smanjenje ukupnih rezervi mikrokreditnog sistema u FBiH najveći utjecaj ima činjenica da finansijski pokazatelji jedne MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak, nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema u FBiH.

U toku 2015. godine, MKO su otpisale 4,3 miliona KM glavnice i 0,4 miliona KM kamate.

Grafikon 12. Kvalitet portfolija MKO

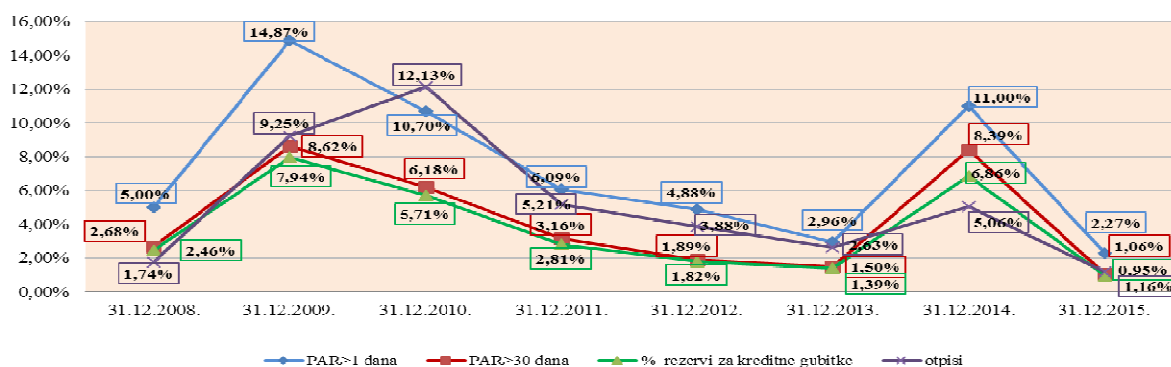

2.3.1. Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfolija

U poređenju s krajem prethodne godine, sa 31.12.2015. godine, mikrokreditni portfolio bilježi pad od 7% (25,9 miliona KM), ali iskazuje poboljšanje pokazatelja kvaliteta aktivnog kreditnog portfolija. Najznačajniji utjecaj na pad mikrokreditnog portfolija na nivou mikrokreditnog sektora FBiH, ali i na poboljšanje pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfolija, ima činjenica da je nad imovinom jedne MKF otvoren stečajni postupak, te zbog toga njeni finansijski pokazatelji, koji su značajno utjecali na pogoršanje pokazatelja mikrokreditnog sistema u prethodnim kvartalima, nisu uključeni u analizu mikrokreditnog sistema u FBiH. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te se mnoge MKO i dalje se suočavaju s nedostatkom sredstava za finansiranje kreditnog portfolija.

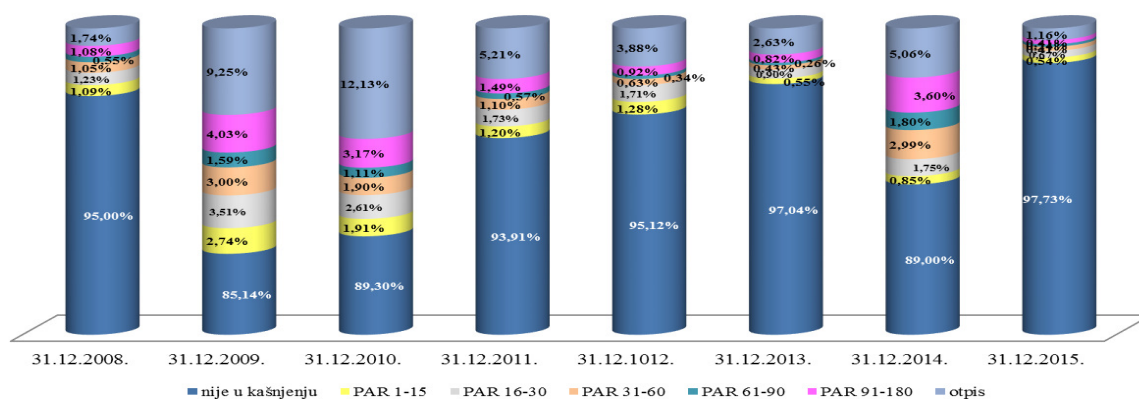
Poboljšanje pokazatelja kvalitete aktivnog portfolija iskazano je smanjenjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 6,86%, koliko je iznosila na 31.12.2014. godine, na 0,95%. Isto tako, portfolio u riziku preko 30 dana kašnjenja bilježi značajno poboljšanje, te je sa 8,39% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 1,06%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfolija nalazi se u okviru propisanog standarda (ispod 5%), a gledajući pojedinačno dvije MKF krše propisani standard. Portfolio u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi značajno poboljšanje, te je sa 11% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 2,27%.

Grafikon 13. Pokazatelji kvaliteta aktivnog portfolija MKO

U toku 2015. godine, MKO su otpisale 2.796 kreditnih partija (2.742 otpisane kreditne partije odnose se na fizičke osobe, a 54 na pravne osobe) u ukupnom iznosu od 4,7 miliona KM, od čega se 4,3 miliona KM odnosi na otpisanu glavnicu.

Grafikon 14. Klasifikacija bruto portfolija MKO po godinama

Na nivou sektora, procenat otpisa sa 31.12.2015. godine iznosio je 1,16% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 3,90 procentnih poena, te se nalazi u okviru propisanog standarda. Dvije MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu procenta otpisa kredita koji mora biti ispod 3%.

Mikrokreditne organizacije nastavile su ulagati napore u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, pa su tako u toku 2015. godine, naplatile 10 miliona KM otpisane glavnice i 1 milion KM otpisane kamate, dok je u istom izvještajnom periodu trajni otpis iznosio 36 hiljada KM po glavnici i 46 hiljada KM po kamati. Što se tiče efikasnosti naplate otpisanih kredita u toku 2015. godine, jedno MKD je imalo 26% naplate otpisanih kredita u odnosu na ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, 5 MKF u rasponu od 10% do 20%, dok su 6 MKF imale procenat efikasnosti naplate u rasponu od 5% do 10%.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima koja se nalaze u vanbilansnoj evidenciji sa 31.12.2015. godine iznose 121,9 miliona KM i manja su za 33% u odnosu na kraj prethodne godine. Najznačajniji utjecaj na pad potraživanja po otpisanim kreditima na nivou mikrokreditnog sektora FBiH, ima činjenica da je nad imovinom jedne MKF, čija su potraživanja po otpisanim kreditima u prethodnim kvartalima iznosila preko 100 miliona KM, otvoren stečajni postupak, te zbog toga njeni finansijski pokazatelji, nisu uključeni u analizu mikrokreditnog sistema u FBiH.

- 000 KM -

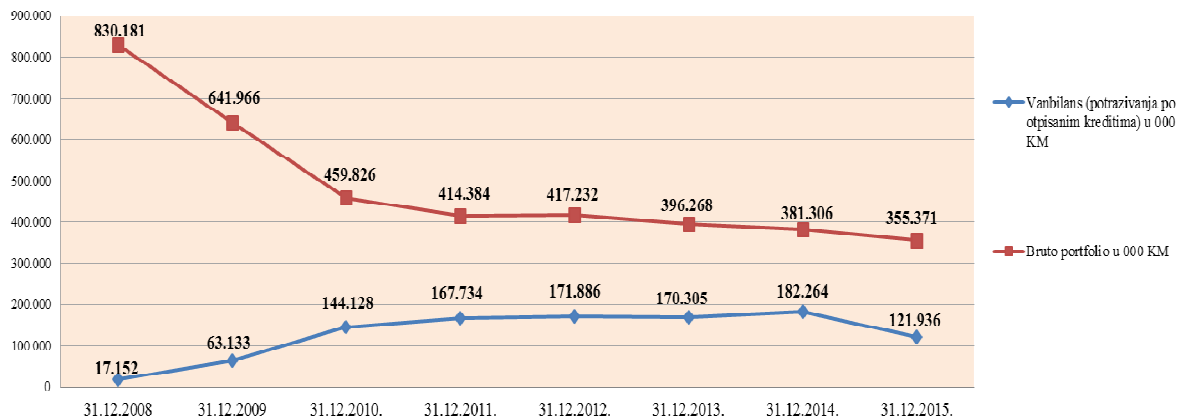
Tabela 10. Potraživanja po otpisanoj glavnici i kamati						
OPIS	FIZIČKA LICA		PRAVNA LICA		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje na datum 01.01.2015.	111.787	11.935	2.854	303	114.641	12.238
Promjene u 2015. godini:						
Novi otpis u tekućoj godini	4.144	377	132	12	4.276	389
<i>otpis u periodu 01.01.-31.03.</i>	969	95	25	2	994	97
<i>otpis u periodu 01.04.-30.06.</i>	1.063	95	31	2	1.094	97
<i>otpis u periodu 01.07.-30.09.</i>	1.120	97	41	5	1.161	102
<i>otpis u periodu 01.10.-31.12.</i>	992	90	35	3	1.027	93
Naplaćeno u tekućoj godini	9.846	969	188	16	10.034	985
<i>naplata otpisa u periodu 01.01.-31.03.</i>	2.259	224	40	3	2.299	227
<i>naplata otpisa u periodu 01.04.-30.06.</i>	2.493	268	24	3	2.517	271
<i>naplata otpisa u periodu 01.07.-30.09.</i>	2.411	220	44	4	2.455	224
<i>naplata otpisa u periodu 01.10.-31.12.</i>	2.683	257	80	6	2.763	263
Trajni otpis u tekućoj godini	36	46	0	0	36	46
<i>trajni otpis u periodu 01.01.-31.03.</i>	8	28	0	0	8	28
<i>trajni otpis u periodu 01.04.-30.06.</i>	13	10	0	0	13	10
<i>trajni otpis u periodu 01.07.-30.09.</i>	10	2	0	0	10	2
<i>trajni otpis u periodu 01.10.-31.12.</i>	5	6	0	0	5	6
Saldo na datum 31.12.2015.	106.049	11.297	2.798	299	108.847	11.596

* Napomena: Podaci u Tabeli 10. razlikuju se od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima prikazanih u vanbilansnoj evidenciji za iznos od 1,5 miliona KM koji se odnosi na sudske troškove, zatezne i procesne kamate te dio vansudskih nagodbi kod dvije MKF.

U odnosu na 2008. godinu, bruto portfolio MKO manji je za 57%, dok su potraživanja po otpisanim kreditima veća za više od 7 puta, i sa 31.12.2015. godine čine 34% ukupnog kreditnog portfolija. Postoje značajna odstupanja u kvalitetu portfolija između različitih MKO, koja su evidentna iz podatka da dvije MKF imaju preko 70% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfolio (kod jedne MKF ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u vanbilansu veći je od iznosa ukupnih bruto kredita za 81%), što je

direktna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti i nedomaćinskim upravljanjem imovinom MKF. Jedna MKF i jedno MKD iskazali su ukupne otpise ispod 10% ukupnog bruto portfolija.

Grafikon 15. Potraživanja po otpisanim kreditima i bruto portfolio MKO

MKO su dužne pokrenuti sudske sporove za naplatu otpisanih potraživanja preko 180 dana u cilju zaštite imovine MKO.

2.3.2. Otplata kredita sa instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata

Posljedice globalne ekonomske krize na finansijski sektor, neadekvatne kreditne politike i slabosti internih kontrola MKO, te opća prezaduženost korisnika mikrokredita, utjecale su na proces kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfolija. Aktiviranje instrumenata osiguranja u slučaju osiguranja kredita jamstvom nastaje kao rezultat nenaplativih potraživanja po kreditima iz ranijih perioda, ili uslijed nemogućnosti servisiranja dospjelih kreditnih obaveza od strane klijenata. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koji se otplaćuju putem jemstva, Agencija je od 31.12.2009. godine propisala izvještajni obrazac OKJ.

Prema izvještajima o otplati kredita na teret jemaca kod MKO u Federaciji BiH ukupan broj kreditnih partija u aktivnom kreditnom portfoliju MKO na dan 31.12.2015. godine je bio 149.619 od čega su 1,58% kreditnih partija otplaćivali jemci što je više za 0,14 procentnih poena u odnosu na procenat kredita koje su otplaćivali jemci u ukupnom broju kredita na dan 31.12.2014. godine (2014.: 1,44%). Prema kvartalnim izvještajima, ukupan bruto kreditni portfolio u MKO sektoru na dan 31.12.2015. godine je iznosio 355.371 hiljadu KM od čega je udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jemaca iznosio 1,70% što je za 0,11 procentnih poena više u odnosu na udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jemaca u ukupnom bruto kreditnom portfoliju na kraju 2014. godine (2014.: 1,59%).

Prema izvještajima MKO, a shodno Odluci o načinu postupanja banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenta („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/14 i 62/14), u periodu od 01.10. do 31.12.2015. godine, podneseno je ukupno 69 prigovora prema MKO. Za 7 MKF i 1 MKD nema evidentiranih prigovora.

Sudužnici/jemci su uputili 14 prigovora, dužnici 24 prigovora, dok su ostale zainteresirane strane uputile 31 prigovor. MKO su pozitivno riješile 7 prigovora, negativno 51 prigovor, dok je 11 prigovora u procesu izjašnjenja.

2.4. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite – Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/12). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tokom realizovanja ugovora o kreditu. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

U skladu s mjesečnim izvještajima o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama po kreditima, u četvrtom kvartalu 2015. godine, MKO su plasirale mikrokredite u ukupnom iznosu od 90,3 miliona KM što je za 8,7 miliona KM, odnosno 11% više u odnosu na iznos mikrokredita plasiranih u istom periodu prethodne godine. Sa stanjem na 31.12.2015. godine, MKO su imale 149.619 aktivnih kreditnih partija, što je za 9.194 kreditne partije, odnosno 6% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječan iznos mikrokredita na nivou sektora, na dan 31.12.2015. godine, bio je 2.375 KM, prosječan iznos mikrokredita MKF iznosi 2.290 KM, dok je prosječan iznos mikrokredita u MKD 9.584 KM.

Tabela 11. Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za IV kvartal 2015. godine – po proizvodima

Rb.	OPIS	Ukupan iznos isplata mikrokredita u IV kvartalu 2015. godine (u 000 KM)	Ponderisana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderisana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	19.349	15,21%	25,30%
1.1.	Uslužne djelatnosti	4.476	12,54%	23,41%
1.2.	Trgovinu	1.565	15,13%	24,66%
1.3.	Poljoprivredu	5.906	9,07%	20,28%
1.4.	Proizvodnju	447	16,46%	25,91%
1.5.	Stambene potrebe	1.399	20,82%	27,32%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	991	25,14%	36,20%
1.7.	Ostalo	4.565	21,82%	30,81%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	70.983	20,69%	24,54%
2.1.	Uslužne djelatnosti	15.301	20,95%	25,09%
2.2.	Trgovinu	4.573	20,36%	24,40%
2.3.	Poljoprivredu	23.613	19,43%	22,86%
2.4.	Proizvodnju	1.932	20,14%	24,40%
2.5.	Stambene potrebe	12.937	20,42%	23,49%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	916	25,11%	32,13%
2.7.	Ostalo	11.711	23,08%	27,84%
UKUPNO		90.332	19,52%	24,70%

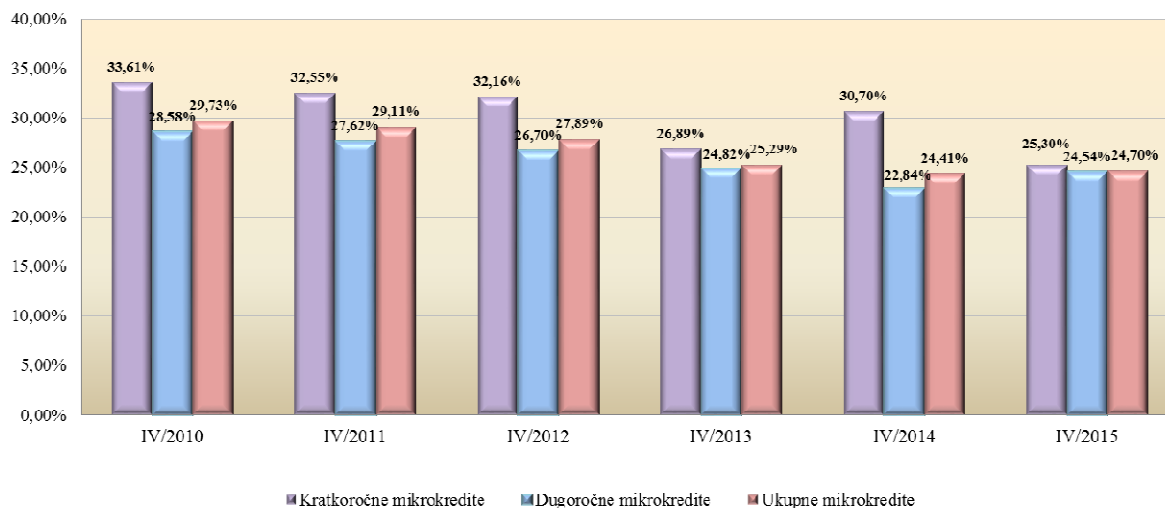
Za kratkoročne kredite, prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 9,07% za poljoprivredu do 25,14% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 20,28% za poljoprivredu do 36,20% za nenamjenske kredite. Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 19,43% za poljoprivredu do 25,11% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 22,86% za poljoprivredu do 32,13% za nenamjenske kredite. Analizirajući efektivne kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za poljoprivredu i stambene potrebe, dok su najskuplji nenamjenski i ostali krediti.

Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na kratkoročne, dugoročne i ukupne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u slijedećoj tabeli.

Tabela 12. Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na mikrokredite po kvartalima

PROSJEČNA PONDERISANA EKS na:	IV/2010	IV/2011	IV/2012	IV/2013	IV/2014	IV/2015
Kratkoročne mikrokredite	33,61%	32,55%	32,16%	26,89%	30,70%	25,30%
Dugoročne mikrokredite	28,58%	27,62%	26,70%	24,82%	22,84%	24,54%
Ukupne mikrokredite	29,73%	29,11%	27,89%	25,29%	24,41%	24,70%

Grafičkan 16. Prosječne ponderisane EKS na mikrokredite (u %)

Mikrokreditne organizacije su povećale efektivne kamatne stope na ukupne mikrokredite, iako neznatno, pa su tako, na kraju četvrtog kvartala 2015. godine, prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sektoru iznosile 24,70%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2014. godine, ostvarile rast od 0,29 procentnih poena. Posmatrajući isti period, prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite iznosile su 25,30%, te su zabilježile pad od 5,40 procentnih poena. Prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na dugoročne kredite na kraju četvrtog kvartala 2015. godine, iznosile su 24,54%, te su u porastu za 1,70 procentnih poena u odnosu na četvrti kvartal prethodne godine.

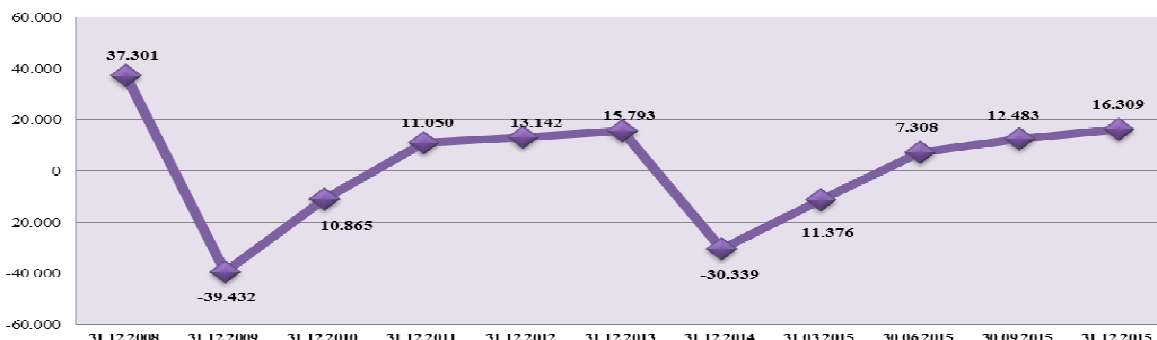
Međutim, posmatrajući visinu kamatnih stopa kroz godine rada MKO, zaključuje se da su kamatne stope na kraju četvrtog kvartala 2015. godine, značajno smanjene u odnosu na prethodne godine.

2.5. Bilans uspjeha

U periodu 01.01. - 31.12.2015. godine, jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 331 hiljadu KM (01.01. - 31.12.2014.: 387 hiljada KM neto gubitka). U ovom periodu MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 15.978 hiljada KM, dok su u istom periodu prethodne godine, MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 29.952 hiljade KM.

U periodu 01.01. - 31.12.2015. godine, od ukupno 11 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 16.621 hiljadu KM, dok su 3 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 643 hiljade KM.

Grafičkon 17. Ukupan finansijski rezultat MKO po godinama (u 000 KM)

Na nivou mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 16.309 hiljada KM, što je za 46.648 hiljada KM više u odnosu na isti period prethodne godine. Na poboljšanje finansijskog rezultata mikrokreditnog sistema u FBiH najveći utjecaj ima činjenica da finansijski pokazatelji jedne MKF nad kojom je otvoren stečajni postupak, a koja je u prethodnim izvještajnim periodima ostvarivala značajan manjak prihoda nad rashodima, nisu uključeni u finansijske pokazatelje mikrokreditnog sistema u FBiH.

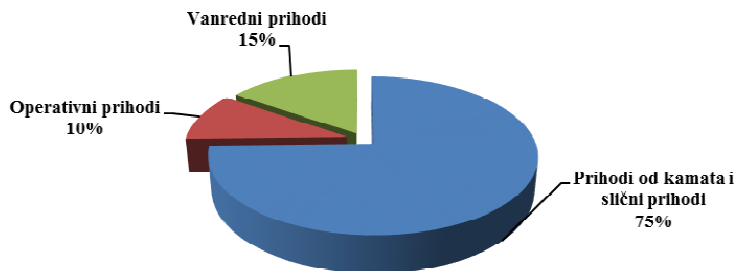
Struktura bilansa uspjeha mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tabeli 13.

- 000 KM -

Tabela 13. Bilans uspjeha MKO										
Red. broj	OPIS	Za period 01.01. - 31.12.2014. g.				Za period 01.01. - 31.12.2015. g.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	65.942	292	66.234	87	65.067	1.850	66.917	88	101
1.2.	Operativni prihodi	9.875	26	9.901	13	8.778	139	8.917	12	90
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	75.817	318	76.135		73.845	1.989	75.834	100	100
3.										
3.1.	Rashodi po kamata i slični rashodi	15.807	126	15.933	13	10.211	633	10.844	15	68
3.2.	Operativni rashodi	62.933	561	63.494	52	55.076	959	56.035	79	88
3.3.	Trošk. rez. za kred. i dr. gubitke	41.904	24	41.928	35	4.417	68	4.485	6	11
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	120.644	711	121.355		69.704	1.660	71.364	100	59
5.	VANREDNI PRIHODI	16.583	11	16.594		13.846	17	13.863		84
6.	VANREDNI RASHODI	1.708	5	1.713		2.009	15	2.024		118
7.	UKUPNO PRIHODI - RASHODI (2+5-6)	-29.952	-387	-30.339		15.978	331	16.309		-54
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	-29.952		-29.952		15.978		15.978		-53
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		-387	-387			331	331		
10.	POREZI		0	0			0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		-387	-387			331	331		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			-30.339				16.309		

Ukupni prihodi MKO za period 01.01. - 31.12.2015. godine iznose 75,8 miliona KM, koji se većinom odnose na prihode MKF. U odnosu na isti period prethodne godine, ukupni prihodi manji su za 0,3 miliona KM. Najveći dio prihoda, odnosi se na prihode od kamata koji iznose 66,9 miliona KM ili 88% ukupnih prihoda i u odnosu na isti period prethodne godine, veći su za 0,7 miliona KM ili 1%, dok operativni prihodi iznose 8,9 miliona KM ili 12% ukupnih prihoda i u odnosu na isti period prethodne godine, manji su za 1 milion KM, odnosno za 10%.

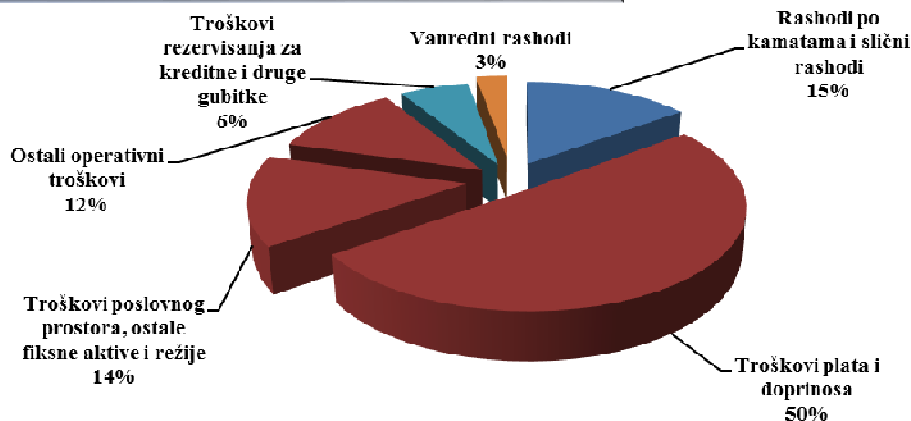
Grafikon 18. Struktura prihoda (uključeni vanredni prihodi)

Vanredni prihodi MKO ostvareni u periodu od 01.01. do 31.12.2015. godine iznose 13,9 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine, manji su za 2,7 miliona KM, odnosno za 16%. Vanredni prihodi većinom se odnose na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Vanredni rashodi MKO ostvareni u toku 2015. godine iznose 2 miliona KM, i veći su za 0,3 miliona KM odnosno 18% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni rashodi iznose 71,4 miliona KM od kojih se 69,7 miliona KM ili 97,7% odnosi na rashode MKF, a 1,7 miliona KM ili 2,3% na rashode jednog MKD. U odnosu na isti period prethodne godine ukupni rashodi manji su za 50 miliona KM ili 41%. U strukturi rashoda, 10,8 miliona KM ili 15% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 5,1 milion KM ili 32%. Operativni rashodi iznose 56 miliona KM ili 79% ukupnih rashoda i u odnosu na isti period prethodne godine, manji su za 7,5 miliona KM ili 12%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 37 miliona KM (01.01.-31.12.2014.: 38,6 miliona KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 10,5 miliona KM (01.01.-31.12.2014.: 14,3 miliona KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 8,5 miliona KM (01.01.-31.12.2014.: 10,6 miliona KM). Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke iznose 4,5 miliona KM ili 6% od ukupnih rashoda i u odnosu na isti period prethodne godine, manji su za čak 37,4 miliona KM ili 89%.

Grafikon 19. Struktura rashoda (uključeni vanredni rashodi)

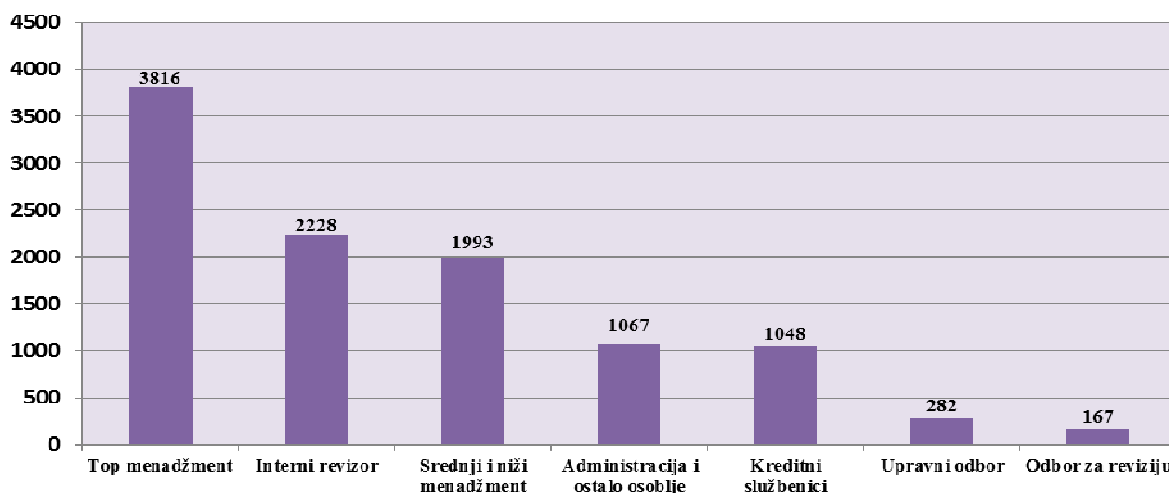

2.5.1. Standard mjesečnih primanja u mikrokreditnoj djelatnosti

Standard razumne tržišne vrijednosti je vrijednost koja se postiže na tržištu rada te se kao relevantan podatak posmatra prosječna plata Federacije BiH jer ona predstavlja omjer tržišta rada. Međutim pošto svaka industrija ima svoje specifičnosti, tako i mikrokreditna industrija ima svoje specifičnosti, te se u cilju poređenja koriste standardi koji vrijede za mikrokreditnu djelatnost. Standard tržišta mikrokreditne djelatnosti je približna ili ista standardna vrijednost koja se za istu uslugu plaća na tržištu mikrokreditne industrije u približnom ili istom iznosu sa prosjekom relevantne grupe, tj. prosjekom cjelokupne mikrokreditne industrije. U cilju utvrđivanja prosjeka se uzimaju vrijednosti MKO-a čije poslovanje je usklađeno sa standardima poslovanja propisanih odlukom o ostalim općim uvjetima poslovanja mikrokreditnih organizacija, jer su plaće u takvim organizacijama tržišno utemeljene obzirom da je poslovanje u okviru propisanih mjerljivih standarda osigurano da MKO posluje u skladu sa principima poslovanja pažnjom dobrog privrednika a što je i obaveza prema čl. 40 Zakona o udruženjima i fondacijama.

Troškovi plaća i doprinosa ostvareni u periodu 01.01. - 31.12.2015. godine manji su za 4% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema izvještajima MKO, prosječna mjesečna neto plata zaposlenika MKO na dan 31.12.2015. godine, iznosila je 1.134 KM, a prosječni mjesečni neto iznos nagrada, stimulacija i bonusa 67 KM, iz čega proizilazi da je, u mikrokreditnom sektoru, prosječna mjesečna neto plata sa bonusima iznosila 1.201 KM. Na dan 31.12.2015. godine, prosječne mjesečne neto plate višeg menadžmenta u mikrokreditnom sektoru sa bonusima su iznosile 3.816 KM, dok su prosječne mjesečne neto naknade isplaćene članovima upravnih odbora u MKO iznosile 282 KM, a članovima odbora za reviziju 167 KM. Na ovaj izvještajni datum, prosječne mjesečne neto plate internih revizora u MKO sa bonusima su iznosile 2.228 KM, srednjeg i nižeg menadžmenta 1.993 KM, kreditnih službenika 1.048 KM, te administracije i ostalog osoblja 1.067 KM.

Grafikon 20. Prosječna mjesečna plata/naknada u MKO sa uključenim bonusima (u KM)

Članom 39. Zakona o MKO propisano je da su mikrokreditne fondacije dužne investirati višak prihoda nad rashodima u obavljanje mikrokreditne djelatnosti i da nije dozvoljena direktna ili indirektna raspodjela viška prihoda nad rashodima osnivačima, članovima organa, odgovornim licima i zaposlenim u mikrokreditnoj fondaciji. Naime, primjećeno je da pojedine MKF isplaćuju plate/naknade koje značajno odstupaju od prosjeka mikrokreditnog sektora.

Kod jedne MKF, prosječna mjesečna neto plata višeg menadžmenta 2 puta je veća u odnosu na sektorski prosjek.

3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM LICIMA

Odredbama Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07) propisan je minimum standarda poslovanja MKO s licima, koja se u skladu sa članom 4. Zakona o MKO smatraju povezanim s MKO. Članom 6. ove Odluke Agencije propisano je da MKO može obavljati poslovne transakcije s licem koje je povezano s MKO samo u skladu sa Zakonom o MKO, odlukom Agencije i posebnim politikama MKO za poslovanje s povezanim licima, koje usvaja i prati njihovu primjenu organ upravljanja MKO. Transakcijom s povezanim licem smatra se i transakcija s trećom stranom ako su sredstva koja su korištena u transakciji prenesena povezanom licu ili su iskorištena radi stjecanja koristi povezanog lica. S tim u vezi, sve MKO dužne su uspostaviti registar povezanih lica i isti redovno ažurirati.

Također, prilikom obavljanja transakcija s povezanim licima, MKO su dužne postupati u skladu s usvojenim politikama, koje, između ostalog, podrazumijevaju da:

- sve transakcije s povezanim licima moraju biti odobrene od organa upravljanja MKO,
- lice povezano s MKO koje je član organa upravljanja MKO ne može učestvovati u glasanju prilikom donošenja odluka o poslovnim transakcijama između MKO i njega samog ili bilo kojeg drugog s njim povezanog lica,
- organ upravljanja potpiše pismenu izjavu da je bilo koja transakcija obavljena između MKO i povezanog lica, fer i u najboljem interesu za MKO,
- MKO formira i održava uredne evidencije, dokumentaciju i dosjee o odobrenjima organa upravljanja za obavljanje transakcija s povezanim licima i dr.

Pri obavljanju transakcija s povezanim licima MKO, ne mogu se ponuditi bilo kakvi povoljniji uvjeti u odnosu na druga lica, a MKO su dužne izvještavati Agenciju dostavom kvartalnih izvještaja o svim transakcijama koje je MKO obavila u izvještajnom kvartalu sa povezanim licima. U toku 2015. godine, od 12 MKO, na propisanim obrascima, 8 MKF i 1 MKD izvijestili su Agenciju o obavljenim transakcijama s povezanim licima u ukupnom iznosu od 359.629 KM. Samo jedna MKF ima čak 44% učešća u ukupnom iznosu obavljenih transakcija s povezanim osobama.

-u KM-

Rb.	Opis transakcije	Iznos transakcija obavljenih u periodu 01.01.-31.12.2015. godine	Učešće (%)
1.	Transakcije s osnivačem i njegovim povezanim osobama	167.495	46,57%
2.	Plaćanje po fakturama za isporučenu robu/usluge	129.662	36,05%
3.	Refundacija troškova	22.314	6,20%
4.	Plaćanje zajedničkih troškova povezane osobe	22.314	6,20%
5.	Zakup poslovnog prostora	9.600	2,67%
6.	Pozajmice od pravnih i fizičkih osoba	7.000	1,95%
7.	Anuiteti po kreditu	1.244	0,35%
8.	Kratkoročni krediti od banaka	0	0,00%
9.	Redovne i zatezne kamate, naknade za obradu kredita	0	0,00%
10.	Advokatske usluge	0	0,00%
11.	Kratkoročni depoziti bankama	0	0,00%
12.	Potraživanja po osnovu zakupa	0	0,00%
UKUPNO		359.629	100,00%

U tabeli 14. prikazani su iznosi transakcija s povezanim licima u periodu od 01.01. do 31.12.2015. godine, iz koje je evidentno da su po iznosu transakcija, MKO najviše transakcija obavile po osnovu izvršenih plaćanja prema osnivačima MKO i njegovim povezanim osobama (46,57%) i po osnovu plaćanja faktura za isporučenu robu/usluge (36,05%). Pored

navedenih transakcija, MKO su u svojim izvještajima prijavile i transakcije s povezanim licima po osnovu plaćanja zakupa poslovnog prostora, plaćanja zajedničkih troškova i druge transakcije.

Transakcije s povezanim licima MKO o kojim su izvijestile MKO, odnose se na transakcije koje su obavljene s licima koja su povezana s osnivačem MKO i njegovim povezanim osobama (63%), članovima odbora za reviziju (27%), članovima upravnog odbora (9%) i direktorom (1%). Agencija će i u narednom periodu, u kontrolama MKO posebnu pažnju posvetiti poštivanju politika o poslovanju MKO s povezanim licima, te će cijeniti koristi koje MKO ima prilikom obavljanja ovih transakcija, shodno čemu će nalagati adekvatne mjere s ciljem otklanjanja nepravilnosti utvrđenih u poslovanju MKO s povezanim licima.

III USKLAĐENOST POSLOVANJA MKO SA STANDARDIMA SPN i FTA

U Informaciji o usklađenosti poslovanja banaka, mikrokreditnih organizacija i lizing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za godinu koja je završila 31.12.2015. navedeno je: „uzimajući u obzir ocjenu usklađenosti MKO za 2014. godinu, poduzete mjere na otklanjanju uzroka utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti (izvršeno je 69,15% datih naloga, odnosno 32,5 od 47 datih naloga), kao i aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u godini koja je završila 31.12.2015. godine, uvažavajući i činjenicu da u jednoj kontroli usklađenosti koja je izvršena u 2015. godini kvalitet upravljanja rizikom nije popravljen, može se zaključiti da je kvantitet rizika od pranja novca i dalje umjeren, da je kvalitet upravljanja ovim rizikom poprimio trend rasta i da se približio zadovoljavajućem te da ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost.“

Ocjena usklađenosti mikrokreditnog sektora sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti zasnovana je na ocjenama usklađenosti poslovanja mikrokreditnih organizacija sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koje su utvrđene u kontrolama usklađenosti, stanja utvrđenog u kontrolama izvršenja datih naloga, analizi dostavljenih izvještaja i informacija iz eksternih izvora.

Sa aspekta ocjene usklađenosti, a u vezi sa analizom dostavljenih izvještaja, bitno je napomenuti da su MKO u 2015. godini izvijestile o 38 sumnjivih transfera u vrijednosti od 3.244.143,00 KM, te o 11 sumnjivih klijenata. Za samo jednu transakciju u iznosu od 11.555,00 KM Finansijsko obavještajni odjel je tražio dodatne podatke.

Sa aspekta ocjene usklađenosti vezane za izvršene kontrole treba napomenuti da su MKO imale ukupno 47 neusklađenosti za što je dato isto toliko naloga.

Tabela 15. Pregled datih naloga

Red. broj	Naziv politike	Broj naloga	%	Prosjeck po MKO
1.	Politika o prihvatljivosti klijenta	8	17,00	0,70
2.	Politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta	21	44,70	1,90
3.	Politika o upravljanju rizikom	18	38,30	1,60
U K U P N O		47	100,00	4,20

Najveći broj naloga odnosio se na neusklađenosti vezane za Politiku o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta (44,70%), zatim neusklađenosti vezane za Politiku o upravljanju rizikom (38,30%) i Politiku o prihvatljivosti klijenta (17%).

Procenat izvršenja datih naloga iznosi 69,15 % odnosno izvršeno je: 5,5 naloga koji se odnose na politiku o prihvatljivosti klijenta, 14,5 naloga koji se odnose na politiku o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta i 12,5 naloga iz politike o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

U Informaciji o usklađenosti poslovanja banaka, mikrokreditnih organizacija i lizing društava sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za godinu koja je završila 31.12.2015. je, isto tako, navedeno: „Kada posmatramo usklađenost mikrokreditnog sektora sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Odluke o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te ostale zakone i provedbene propise koji propisuju obaveze mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, može se zaključiti da je mikrokreditni sektor FBiH većim dijelom usklađen sa normama koje su propisane ovim zakonima i propisima.“

IV ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvještaje MKO sa 31.12.2015. godine može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnih organizacija u Federaciji BiH u odnosu na kraj prethodne godine, ukazuje na dalji pad aktive (za 6%) i kreditnog portfolija (za 7%), međutim pokazatelji kvalitete kreditnog portfolija iskazuju značajno poboljšanje, te pad zaposlenih (za 8%) i obaveza po uzetim kreditima (za 21%). Kapital MKF u odnosu na kraj prethodne godine bilježi rast od 20%. Najznačajniji utjecaj na ove pokazatelje mikrokreditnog sektora FBiH ima činjenica da je nad imovinom jedne MKF otvoren stečajni postupak, te zbog toga njihovi finansijski pokazatelji nisu uključeni u analizu mikrokreditnog sistema u FBiH.

Za MKO koje i dalje bilježe pad kreditnog portfolija, gubitak tržišnog segmenta, te kojima je uskraćeno povjerenje kreditora, uslijed negativnog trenda poslovanja, nemogućnosti dostizanja postavljenih standarda, važno je, u smislu održavanja supstance poslovanja, te posebno doniranih sredstava, pregovarati o spajanju ili pripajanju što predstavlja važan korak u očuvanju sektora. Konsolidacija na nivou MKO, posebno MKO srednje veličine, neophodna je za stabilizaciju mikrokreditnog sektora, u cilju povećanja ekonomije obima, poboljšanja efikasnosti poslovanja MKF kroz značajne uštede troškova, kao i povećanja kompetentnosti upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO. Konsolidacija bi omogućila osnaživanje kapitalne baze manjeg broja jačih i zdravijih MKO. Kako značajan iznos kredita u pasivi mikrokreditnih organizacija dopijeva do kraja ove godine, u odsustvu podrške kreditora, organizacije mogu biti izložene problemu likvidnosti, te iz tih razloga sve MKO koje nisu operativno održive bi trebale razmotriti mogućnost spajanja ili pripajanja, kako bi se zaštitila imovina MKF, a što bi bilo u skladu sa principima poslovanja pažnjom dobrog privrednika.

Imperativ MKO u narednom periodu je poštivanje principa poslovanja s pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog privrednika sa fokusom na punu transparentnost, optimizaciju troškova poslovanja i njihovu punu opravdanost, adekvatno upravljanje kreditnim rizicima što u konačnici treba rezultirati smanjenjem kamatnih stopa na mikrokredite čime bi se postigli ciljevi navedeni u ZoMKO.

Agencija, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzima sve raspoložive nadzorne mjere i pokreće potrebne radnje pred nadležnim organima u svrhu sankcionisanja MKO, te uvođenja njihovog poslovanja u zakonske okvire radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

U narednom periodu MKO trebaju intenzivno raditi na:

- Punoj primjeni člana 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva;
- Smanjenju kamatnih stopa na mikrokredite;
- Kontrolu kamatnih stopa i ostvarivanju ciljeva iz ZoMKO putem aktivnog uključivanja organa upravljanja u postupak donošenja politika o formiranju cijena na mikrokredite;
- Reduciranju troškova poslovanja, punoj primjeni principa domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni principa dobrih korporativnih praksi, a što treba da utiče na smanjenje kamatnih stopa;
- Uspostavljanju mehanizama kontrole opravdanosti projekata i materijalno značajnih troškova poslovanja, uključujući plaće i bonuse menadžmentu, te sve druge beneficije menadžmenta i članova upravnih odbora koje isti ostvaruju na teret imovine MKF i koji se direktno alimentiraju visokim kamatnim stopama;
- Povećanju odgovornosti upravnih odbora, osiguranju neovisnosti od menadžmenta, te kontroli menadžmenta od strane upravnih odbora;

- Poboljšanju sistema internih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO, te primjeni principa odgovornog kreditiranja;
- Postizanje potpune neovisnosti interne revizije od menadžmenta MKO, koja će nadgledati i segment rukovođenja, te o tome redovno izvještavati upravni odbor;
- Obaveznoj razmjeni informacija na nivou sektora i Centralnog registra kredita;
- Poduzimanju svih aktivnosti u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i žiranata;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta;
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja, te
- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stepen otpisanih zajmova trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te obezbijedila budućnost uposlenih u MKO.

Broj: U.O. -82-3/16

Sarajevo, 29.03.2016. godine

V PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Prilog 2. Osnovni podaci o MKO

Prilog 3. Bilans stanja MKF

Prilog 4. Bilans stanja MKD

Prilog 5. Bilans uspjeha MKF

Prilog 6. Bilans uspjeha MKD

Prilog 7. Pregled doniranih sredstava MKF

Prilog 1.

**PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE MKO
KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 31.12.2015. GODINE**

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uslovima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih saglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
4. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvještavanja	27/07, 110/12 i 15/13
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
6. Odluka o ostalim općim uslovima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Prečišćeni tekst)	48/12
8. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje dozvole za rad i saglasnosti za sticanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
9. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11
10. Odluka o minimalnim standardima mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti	48/12
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta	23/14, 26/14 i 62/14
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti	23/14
13. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva	23/14 i 62/14
14. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga	62/14

Uputstva Agencije za poslovanje MKO

1. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputstvo za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputstvo za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i
5. Uputstvo za izradu izvještaja mikrokreditnih organizacija.

Prilog 2.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.12.2015. godine			
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposl.	Broj org. dijelova
1.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sead Mucić	033/ 754-380, 754-388 fax	sead.mucic@eki.ba www.eki.ba	20.406	2.839	21	1
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-380, 754-388 fax	sadina.bina@eki.ba www.eki.ba	114.958	58.358	262	69
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	15.586	10.723	58	12
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Elma Čardaklija - Bašić	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	26.729	2.024	117	26
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Jakob Finci	033/ 205-737 tel/fax	info@melaha.ba www.melaha.ba	1.239	439	5	0
6.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	49.524	18.932	151	28
7.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	22.145	6.352	103	24
8.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	info@mikroaldi.org www.mikroaldi.org	5.325	4.290	29	7
9.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	129.148	66.702	294	60
10.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.747	1.582	8	0
11.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	367	269	5	0
12.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Zagrebačka 50 71 000 SARAJEVO	Anis Aganović	033/ 727-350, 812-231 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	36.140	20.784	147	38
	MKF "PRIZMA" U STEČAJU Sarajevo	ul. Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Abdulaziz Mahmutović, stečajni upravnik	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	-	-	-	-
UKUPNO						423.314	193.294	1.200	265

Prilog 3.

BILANS STANJA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2014. godine	%	31.12.2015. godine	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	36.912	8	29.442	7	80
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	18.253	4	20.636	5	113
1b)	Kamatonosni računi depozita	18.659	4	8.806	2	47
2.	Plasmani bankama	3.523	1	733	0	21
3.	Kreditni	376.275		338.599		90
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	26.140		3.359		13
3b)	Neto krediti (3-3a)	350.135	79	335.240	83	96
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	39.373	9	28.025	7	71
5.	Dugoročne investicije	3.061	0	3.061	1	100
6.	Ostala aktiva	13.820	3	6.593	2	48
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	1.618		186		11
8.	UKUPNO AKTIVA	445.206	100	402.908	100	90
PASIVA						
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	78.848	17	78.023	20	99
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	181.626	41	113.595	28	63
11.	Ostale obaveze	26.134	6	20.835	5	80
12.	UKUPNO OBAVEZE	286.608	64	212.453	53	74
13.	Donirani kapital	67.521		56.096		83
14.	Osnovni kapital	3.820		3.821		100
15.	Višak prihoda nad rashodima	187.612		190.637		102
15a)	za prethodne godine	172.658		174.100		101
15b)	za tekuću godinu	14.954		16.537		111
16.	Manjak prihoda nad rashodima	102.817		62.205		61
16a)	za prethodne godine	57.745		61.562		107
16b)	za tekuću godinu	45.072		643		1
17.	Ostale rezerve	2.462		2.106		86
18.	UKUPNO KAPITAL	158.598	36	190.455	47	120
19.	UKUPNO PASIVA	445.206	100	402.908	100	90
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	182.208		121.879		67
	- komisioni poslovi	275		259		94

Prilog 4.

BILANS STANJA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2014. godine	%	31.12.2015. godine	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	2.001	28	3.452	17	173
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	2.001	28	3.452	17	173
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	n/a
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	n/a
3.	Kreditni	5.031		16.772		333
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	11		29		264
3b)	Neto krediti (3-3a)	5.020	71	16.743	82	334
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	29	0	7	0	24
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	n/a
6.	Ostala aktiva	71	1	205	1	289
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1		1		100
8.	UKUPNO AKTIVA	7.120	100	20.406	100	287
PASIVA						
9.	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	217	3	768	4	354
10.	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	4.086	58	15.969	78	391
11.	Ostale obaveze	309	4	830	4	269
12.	UKUPNO OBAVEZE	4.612	65	17.567	86	381
13.	Donirani kapital	0		0		n/a
14.	Osnovni kapital	600		600		100
15.	Emisiona ažia	0		0		n/a
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	-392		331		-84
16a)	prethodnih godina	-5		0		0
16b)	tekuće godine	-387		331		-86
17.	Zakonske rezerve	2.300		1.908		83
18.	Ostale rezerve	0		0		n/a
19.	UKUPNO KAPITAL	2.508	35	2.839	14	113
20.	UKUPNO PASIVA	7.120	100	20.406	100	287
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	56		57		102
	- komisioni poslovi	0		0		n/a

Prilog 5.

BILANS USPJEHA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za period 01.01. - 31.12.2014. g.	%	Za period 01.01. - 31.12.2015. g.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	137	0	79	0	58
1.2.	Kamate na plasmane bankama	170	0	6	0	4
1.3.	Kamate na kredite	64.381	98	63.945	98	99
1.4.	Ostali finansijski prihod	1.254	2	1.037	2	83
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	65.942	100	65.067	100	99
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	14.798	94	9.356	92	63
2.2.	Ostali finansijski rashodi	1.009	6	855	8	85
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	15.807	100	10.211	100	65
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	50.135		54.856		109
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	8.940	91	6.632	76	74
4.2.	Ostali operativni prihodi	935	9	2.146	24	230
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	9.875	100	8.778	100	89
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	38.114	60	36.234	66	95
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	14.273	23	10.456	19	73
5.3.	Ostali operativni troškovi	10.546	17	8.386	15	80
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	62.933	100	55.076	100	88
6.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	41.904		4.417		11
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	-44.827		4.141		-9
8.	Vanredni prihodi	16.583		13.846		83
9.	Vanredni rashodi	1.708		2.009		118
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	-29.952		15.978		-53

Prilog 6.

BILANS USPJEHA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za period 01.01. - 31.12.2014. g.	%	Za period 01.01. - 31.12.2015. g.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	1	0	1	0	100
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	n/a
1.3.	Kamate na kredite	287	98	1.846	100	643
1.4.	Ostali finansijski prihod	4	2	3	0	75
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	292	100	1.850	100	634
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	106	84	597	94	563
2.2.	Ostali finansijski rashodi	20	16	36	6	180
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	126	100	633	100	502
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	166		1.217		733
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	22	85	129	93	586
4.2.	Ostali operativni prihodi	4	15	10	7	250
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	26	100	139	100	535
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	427	76	776	81	182
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	52	9	51	5	98
5.3.	Ostali operativni troškovi	82	15	132	14	161
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	561	100	959	100	171
6.	Troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke	24		68		283
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	-393		329		-84
8.	Vanredni prihodi	11		17		155
9.	Vanredni rashodi	5		15		300
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-387		331		-86
11.	POREZ	0		0		n/a
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	-387		331		-86

Prilog 7.

PREGLED DONIRANIH SREDSTAVA MKF
stanje na dan 31.12.2015. godine

000 KM

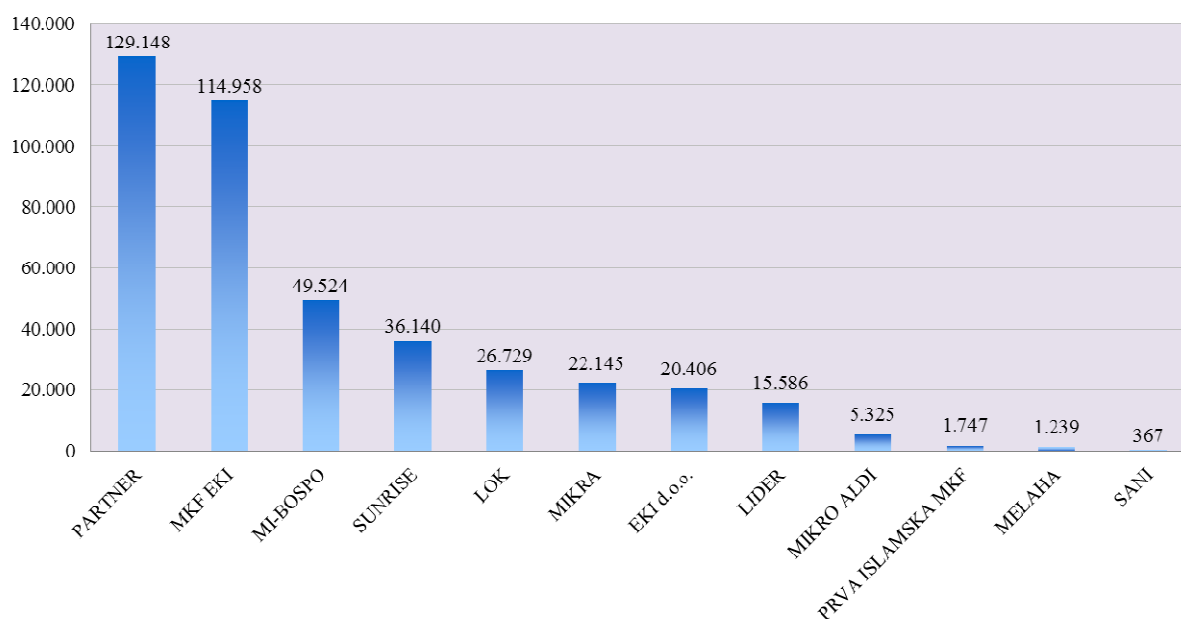
Rb.	Naziv donator	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	LOK MKF Sarajevo	MKF MELAHA Sarajevo	MKF MI-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Goražde	PARTNER MKF Tuzla	PRVA ISLAMSKA MKF	MKF SUNRISE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		6.326	5.891	4.639	0	3.354	4.070	804	16.561	2.245	1.942	45.832
1.	Mercy Corps								10.091			10.091
2.	USAID	3.046		543					3.046			6.635
3.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891									5.891
4.	LIP			1.479		947			675		1.214	4.315
5.	CRS						4.070					4.070
6.	UNHCR			1.198		479		200	1.229		614	3.720
7.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo									2.245		2.245
8.	UNDP	1.932		153					59			2.144
9.	UMCOR			637		377			317			1.331
10.	IRC					371			805			1.176
11.	SIDA Housing	1.080										1.080
12.	Women's World Banking PRM/USA State Department					1.034						1.034
13.	OXFAM			577				500				577
14.	EZE, Njemačka								339			339
15.	USDA Know-How Project	237										237
16.	Church World Service					146						146
17.	Ostalo	31		52				104			114	301
Donacije za osnovna sredstva		8	0	286	0	12	235	80	229	0	10	860
19.	Mercy Corps								229			229
20.	Unipromet						170					170
21.	Nedžad Beglerović			102								102
22.	NOVIB							80				80
23.	CRS						65					65
24.	Ostalo	8		184		12					10	214
Donacije za operativne troškove		1.019	874	2.810	500	1.344	17	146	1.983	2	709	9.404
25.	LIP			1.515					201		709	2.425
26.	USAID					1.344			543			1.887
27.	CHF		874									874
28.	Mercy Corps								809			809
29.	SIDA Housing	748										748
30.	PM			556								556
31.	BCT			519								519
32.	JKPHD La Benevolencija				500							500
33.	NBR			220								220
34.	UNHCR								176			176
35.	NOVIB							110				110
36.	EBRD	105							1			106
37.	IFC	104										104
38.	EFSE	26						1	73			100
39.	Ostalo	36					17	35	180	2		270
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.353	6.765	7.735	500	4.710	4.322	1.030	18.773	2.247	2.661	56.096

GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfolija MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos obaveza po uzetim kreditima MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM
- Grafikon 4. Iznos kapitala MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM
- Grafikon 5. Iznos doniranog kapitala (po izvještajima) MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM
- Grafikon 6. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za period 01.01.- 31.12.2015. godine u 000 KM
- Grafikon 7. Operativna održivost MKO u periodu 01.01. - 31.12.2015. godine
- Grafikon 8. Broj zaposlenih u MKO na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 9. Broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 10. Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 11. Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 12. Iznos kredita u 000 KM otpisanih u periodu 01.01.-31.12.2015. godine
- Grafikon 13. Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM u periodu 01.01.-31.12.2015. godine
- Grafikon 14. Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 15. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfolio MKO na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 16. Portfolio u riziku preko 30 dana na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 17. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 31.12.2015. godine
- Grafikon 18. Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za period 01.01.-31.12.2015. godine
- Grafikon 19. Prosječna mjesečna primanja višeg menadžmenta u MKO za period 01.01.- 31.12.2015. godine
- Grafikon 20. Prosječna mjesečna primanja kreditnih službenika u MKO za period 01.01.- 31.12.2015. godine
- Grafikon 21. Iznos ukupnih isplata mikrokredita u IV kvartalu 2015. godine u 000 KM
- Grafikon 22. Prosječne ponderisane EKS na ukupne kredite prema izvještajima MKO u IV kvartalu 2015. godine
- Grafikon 23. Prosječne ponderisane EKS na kratkoročne kredite prema izvještajima MKO u IV kvartalu 2015. godine
- Grafikon 24. Prosječne ponderisane EKS na dugoročne kredite prema izvještajima MKO u IV kvartalu 2015. godine

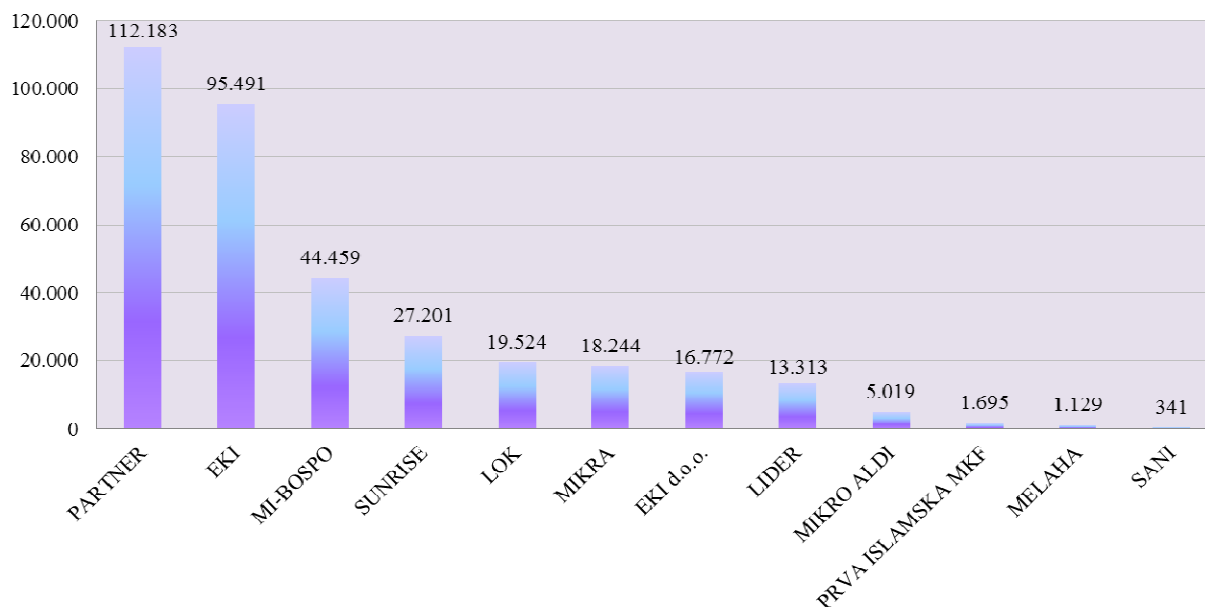
Grafikon 1.

Iznos aktive MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM

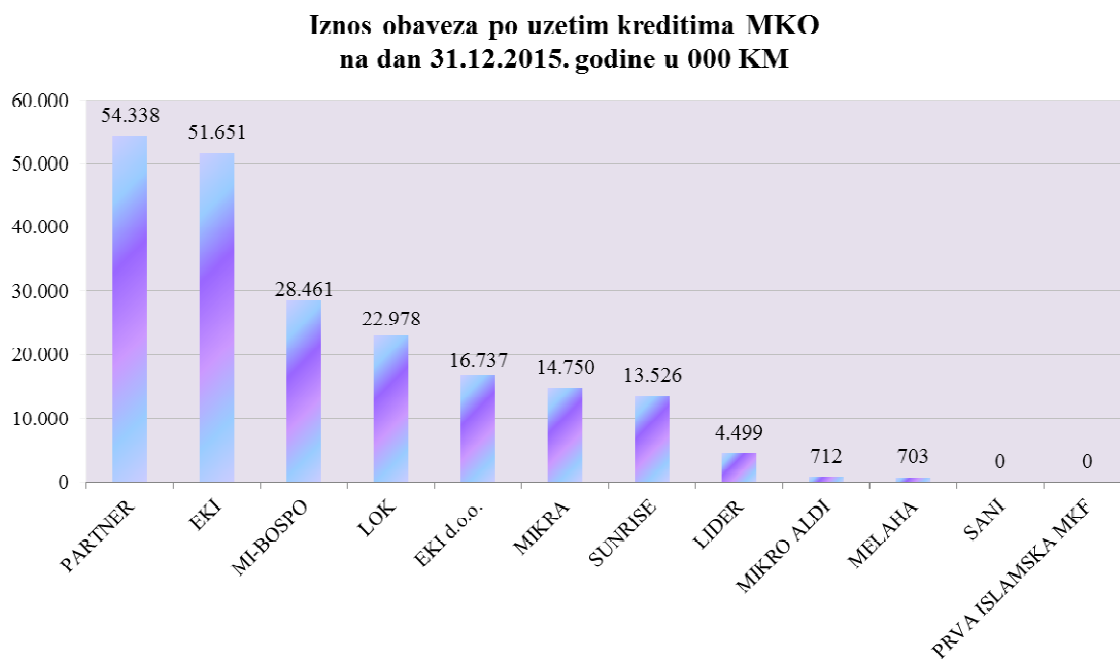

Grafikon 2.

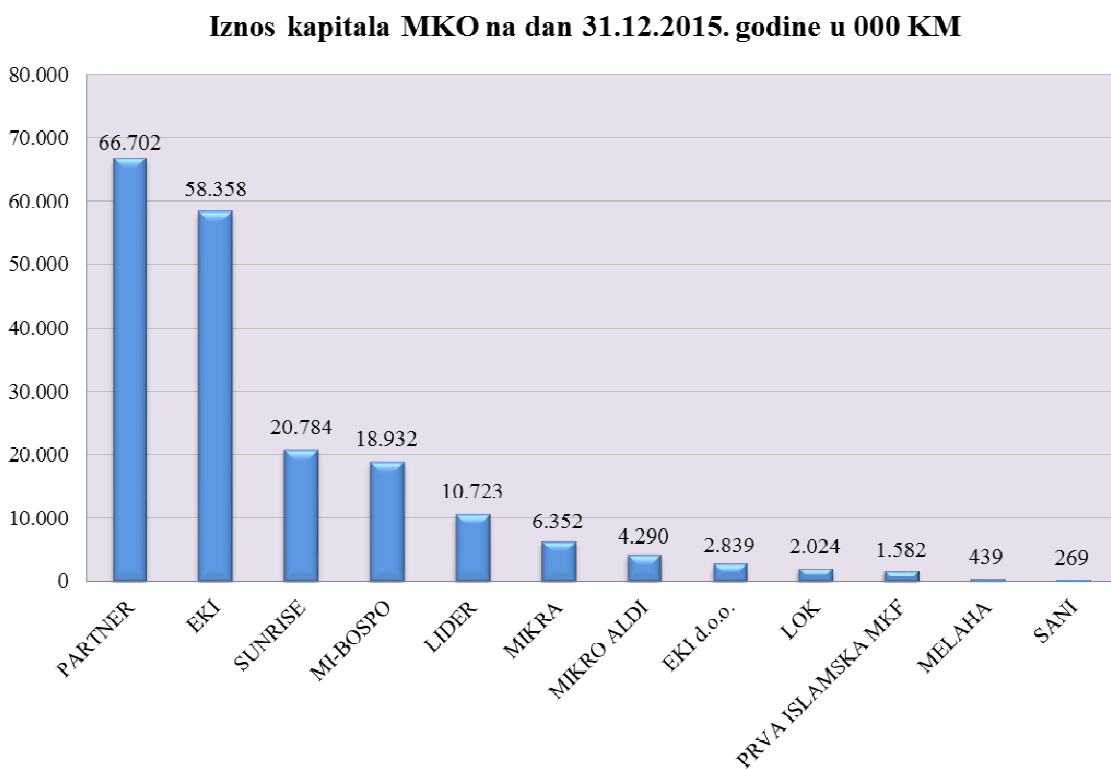
Iznos bruto portfelja MKO na dan 31.12.2015. godine u 000 KM

Grafikon 3.

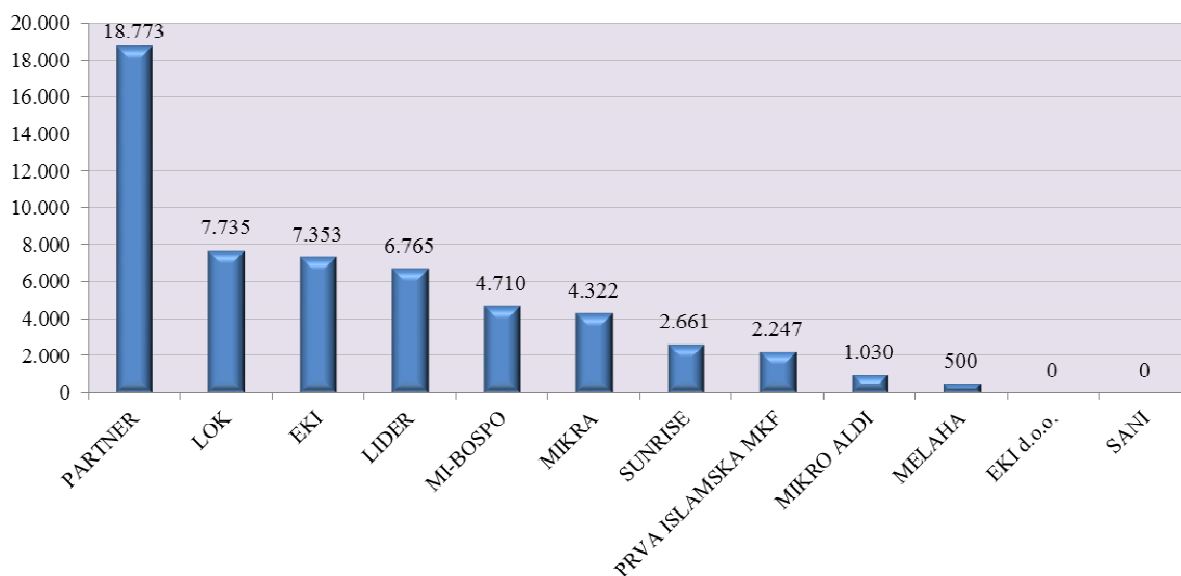

Grafikon 4.

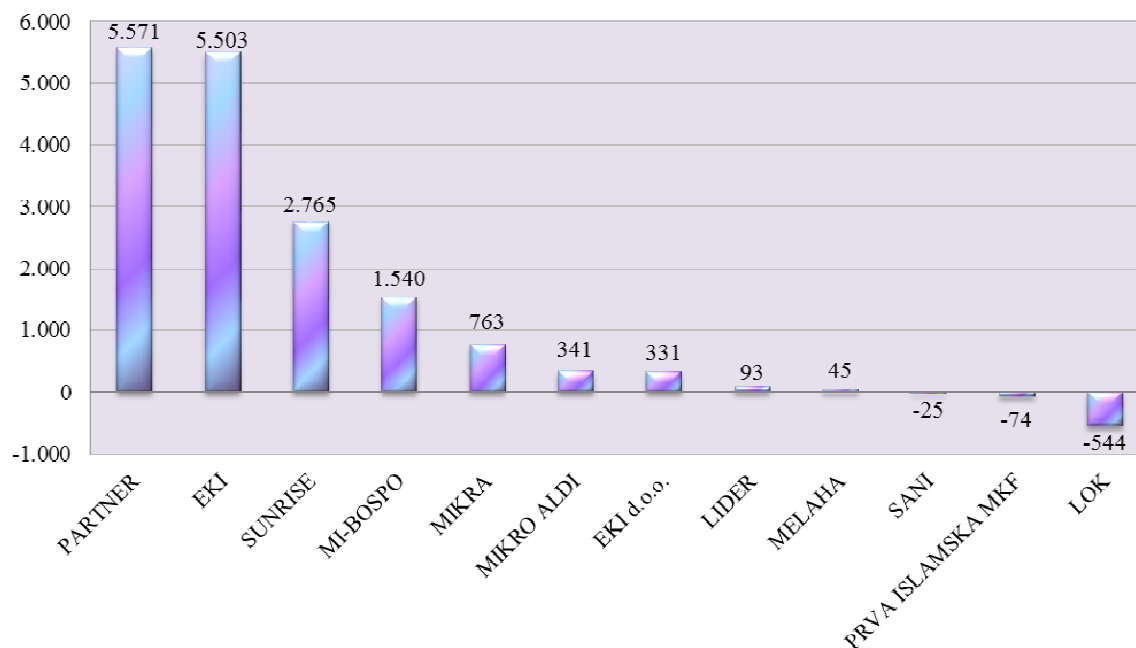
Grafikon 5.

**Iznos doniranog kapitala (prema izvještajima) MKO
na dan 31.12.2015. godine u 000 KM**

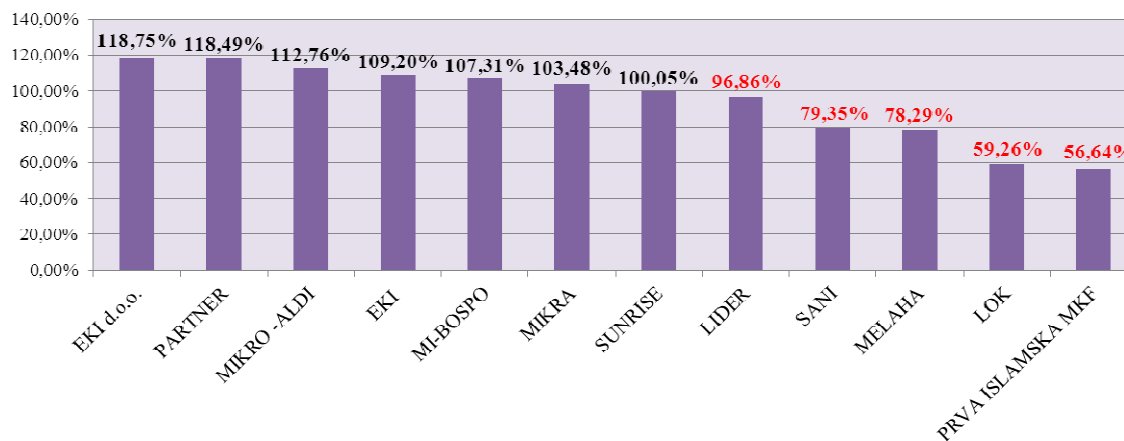
Grafikon 6.

**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto
dobit/gubitak MKD
za period 01.01.-31.12.2015. godine u 000 KM**

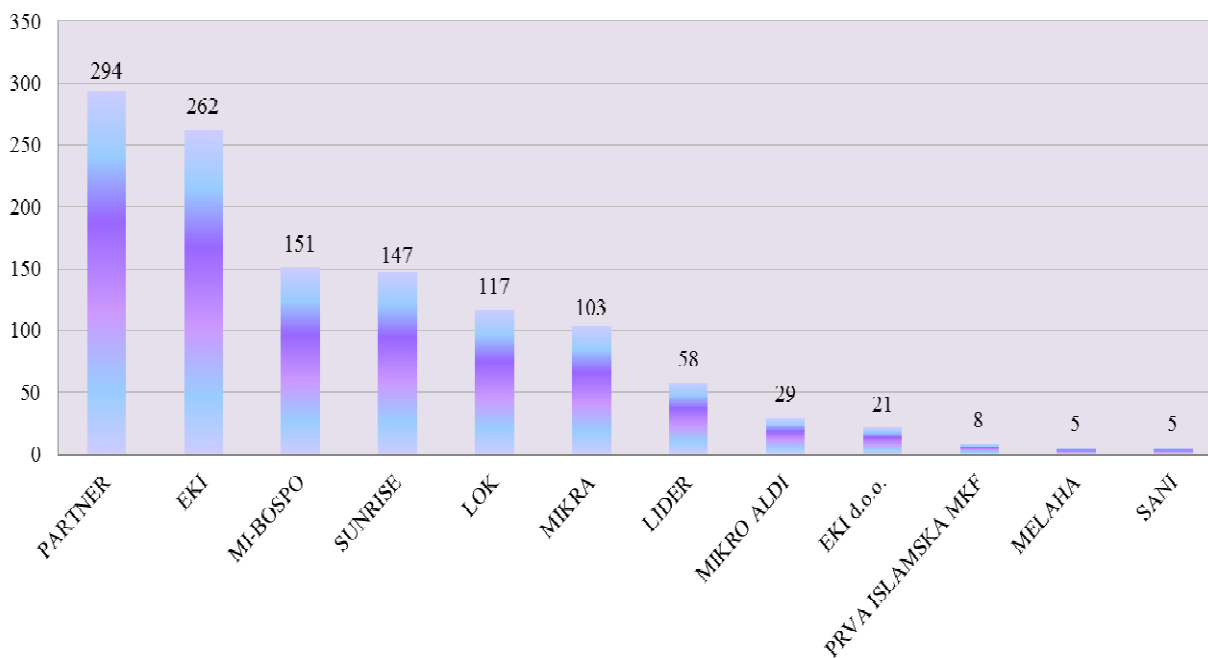
Grafikon 7.

Operativna održivost MKO u periodu 01.01.-31.12.2015. godine

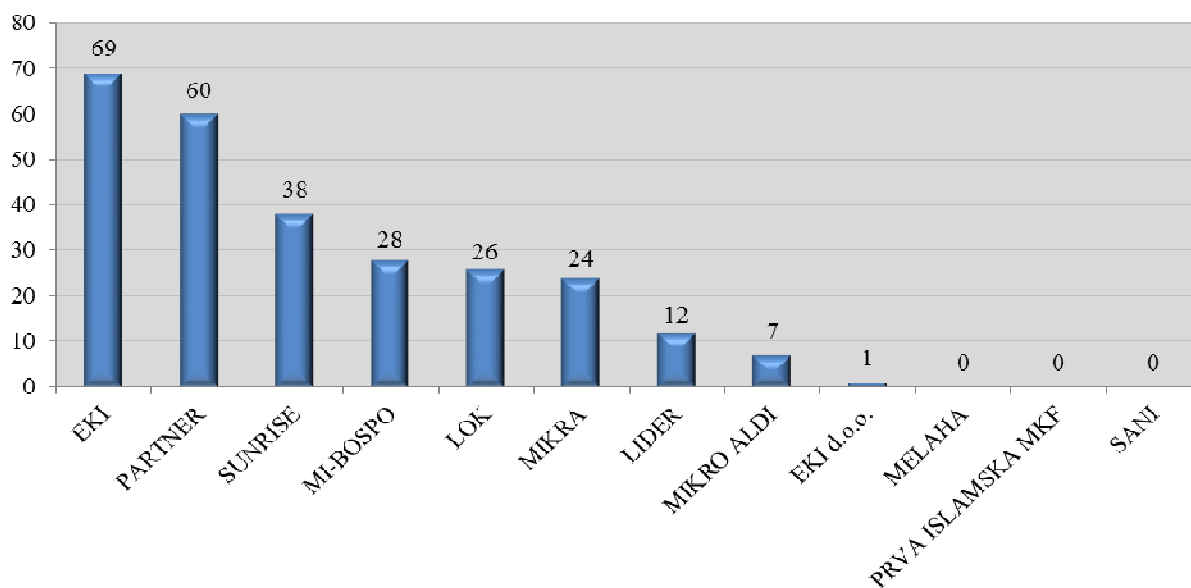
Grafikon 8.

Broj zaposlenih u MKO na dan 31.12.2015. godine

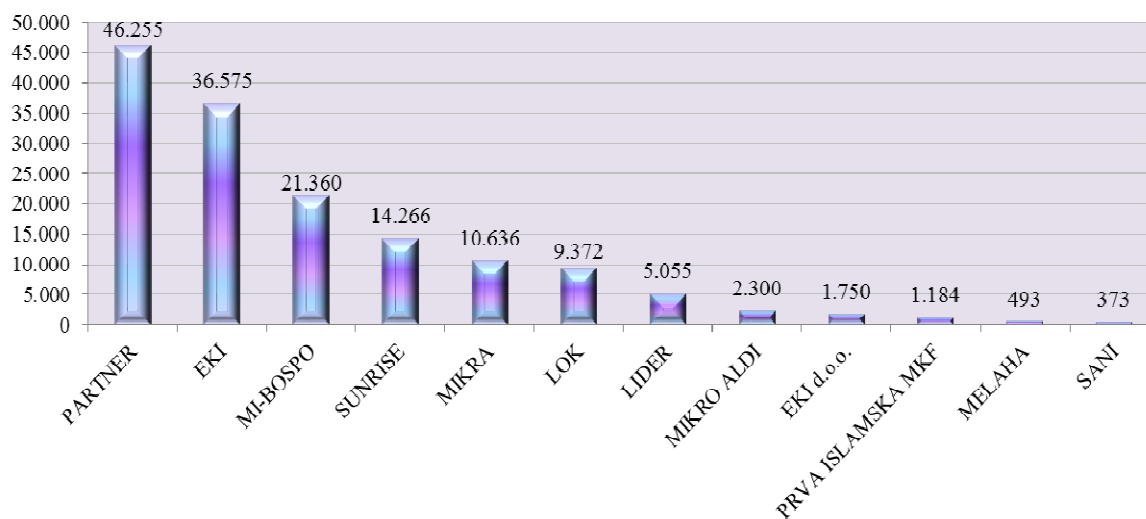
Grafikon 9.

**Broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH
na dan 31.12.2015. godine**

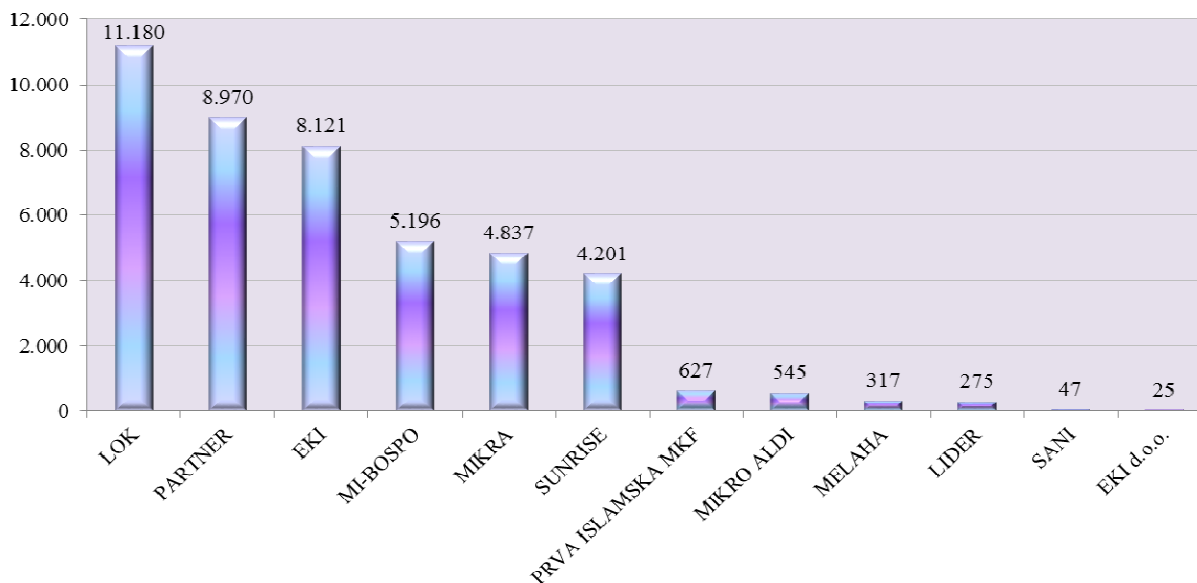
Grafikon 10.

**Broj aktivnih kreditnih partija MKO
sa stanjem na dan 31.12.2015. godine**

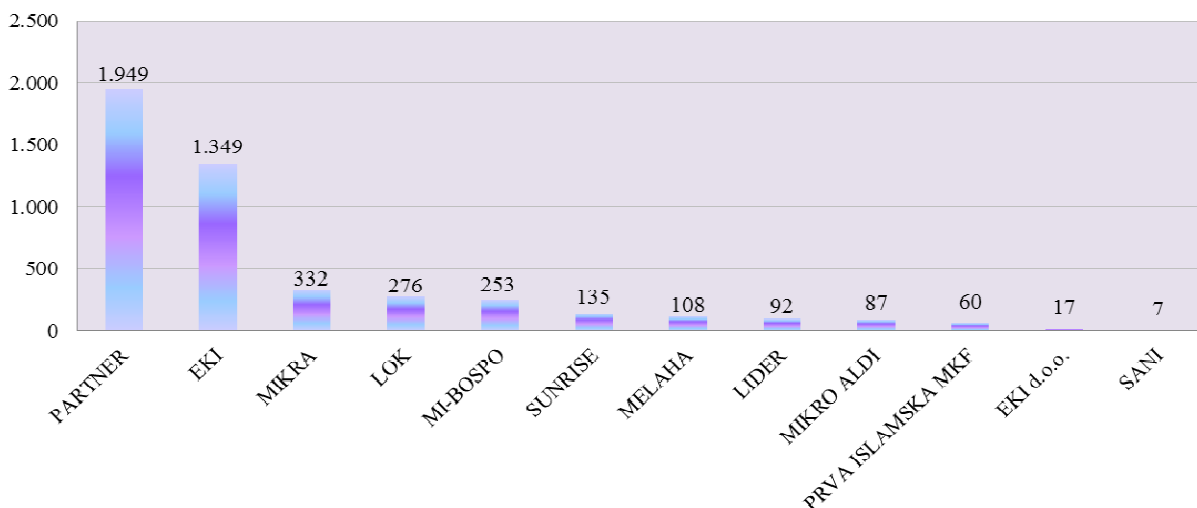
Grafikon 11.

**Broj otpisanih kreditnih partija MKO
evidentiranih u vanbilansu na dan 31.12.2015. godine**

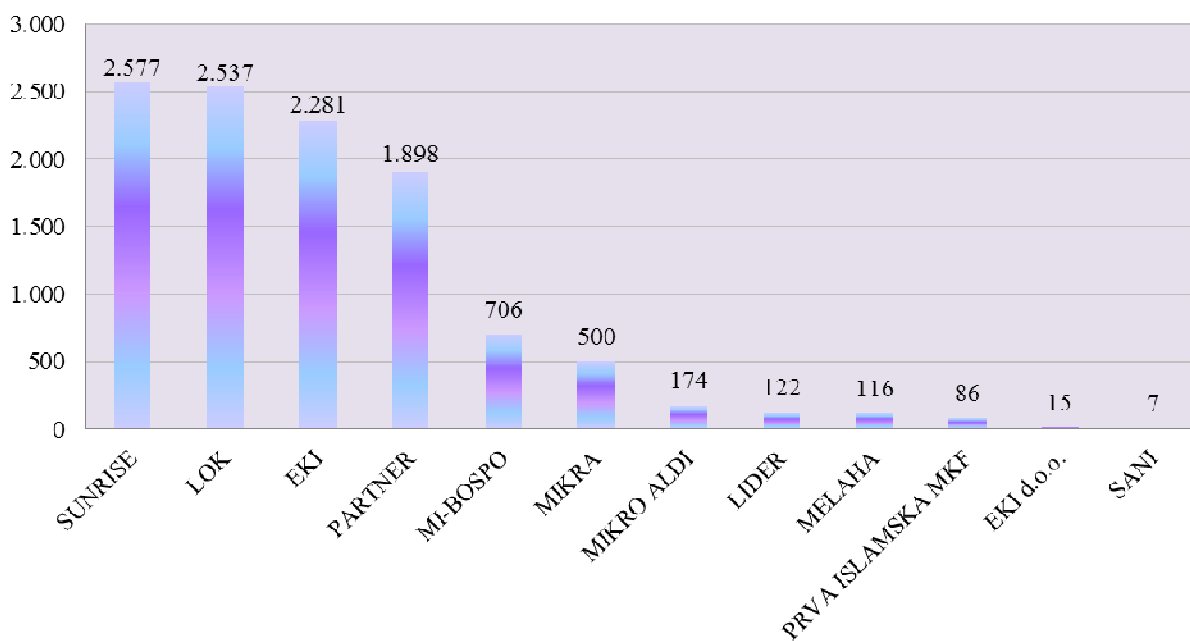
Grafikon 12.

**Iznos kredita u 000 KM otpisanih
u periodu 01.01.-31.12.2015. godine**

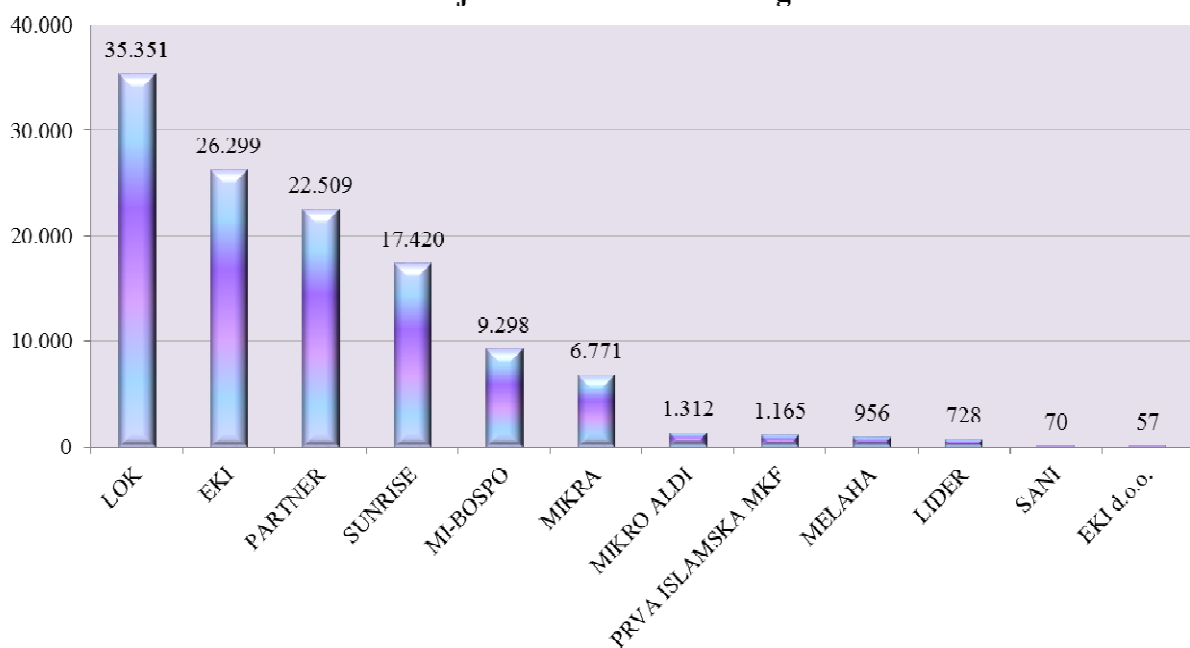
Grafikon 13.

**Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM
u periodu 01.01.-31.12.2015. godine**

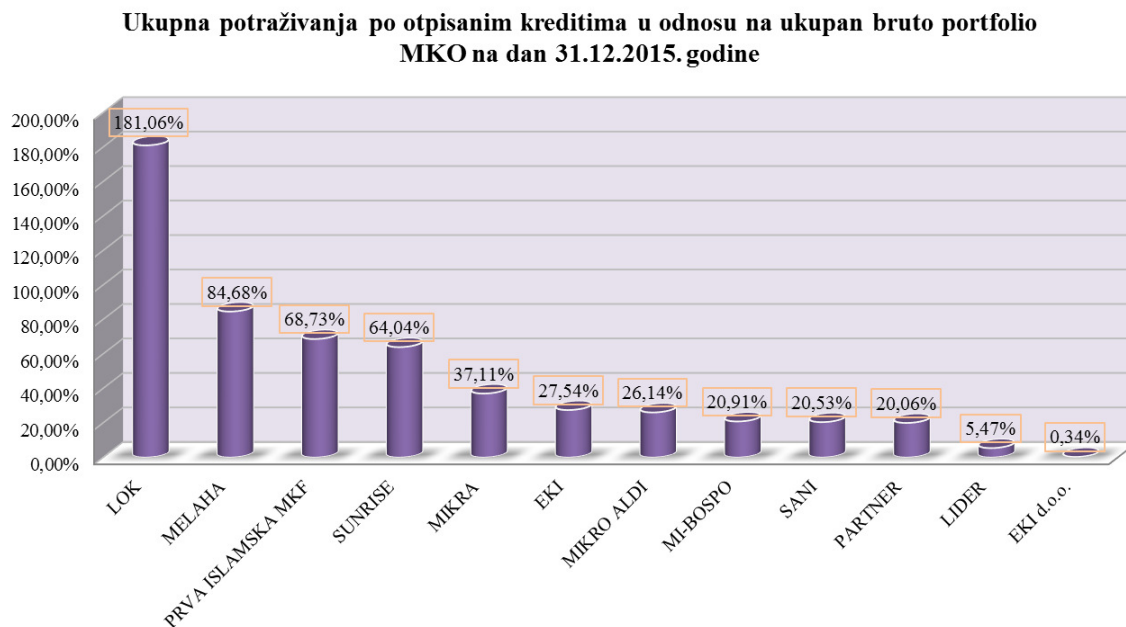

Grafikon 14.

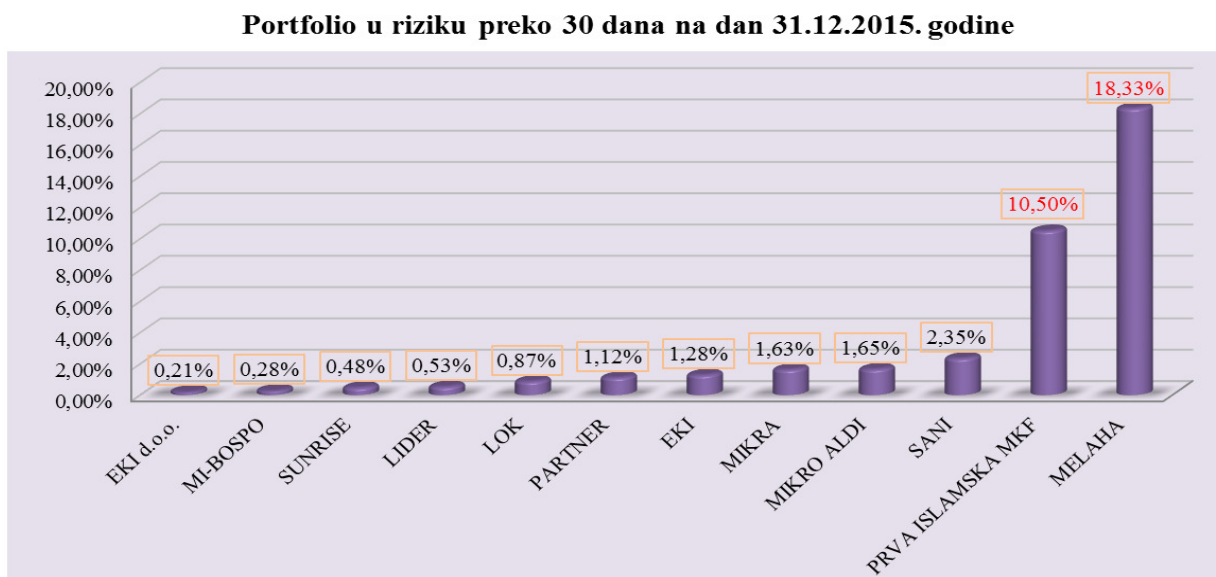
**Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM
sa stanjem na dan 31.12.2015. godine**

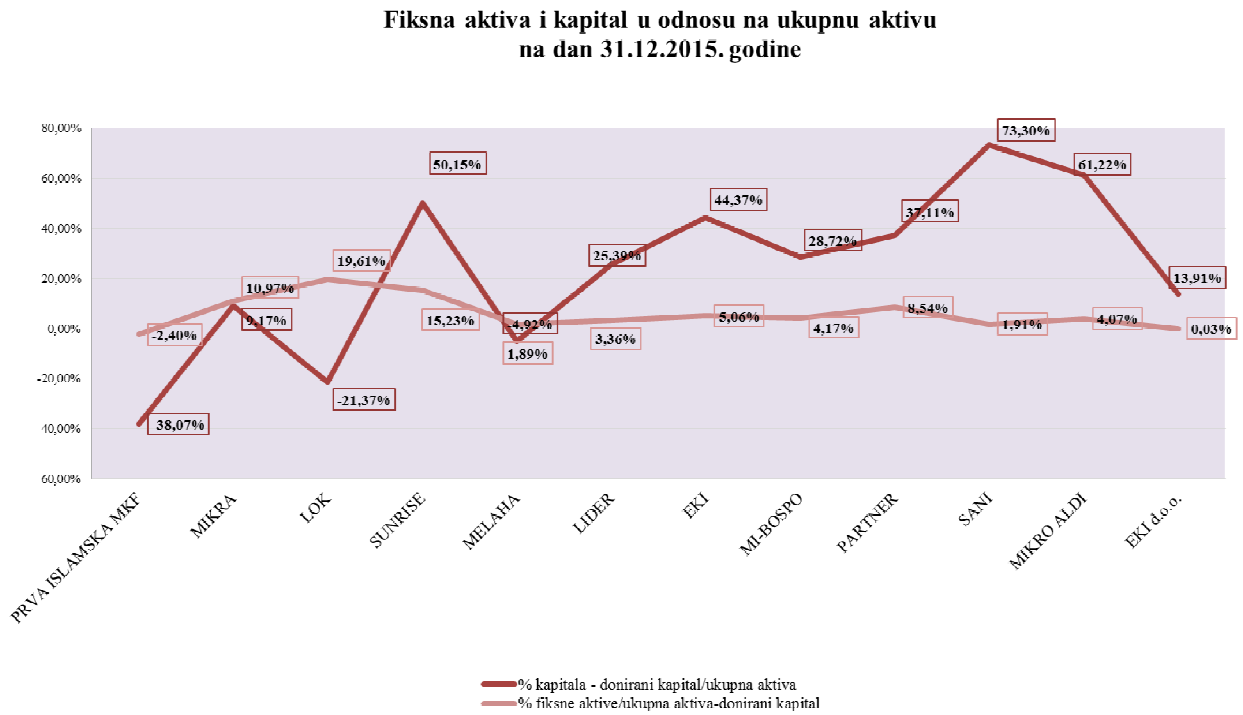
Grafikon 15.

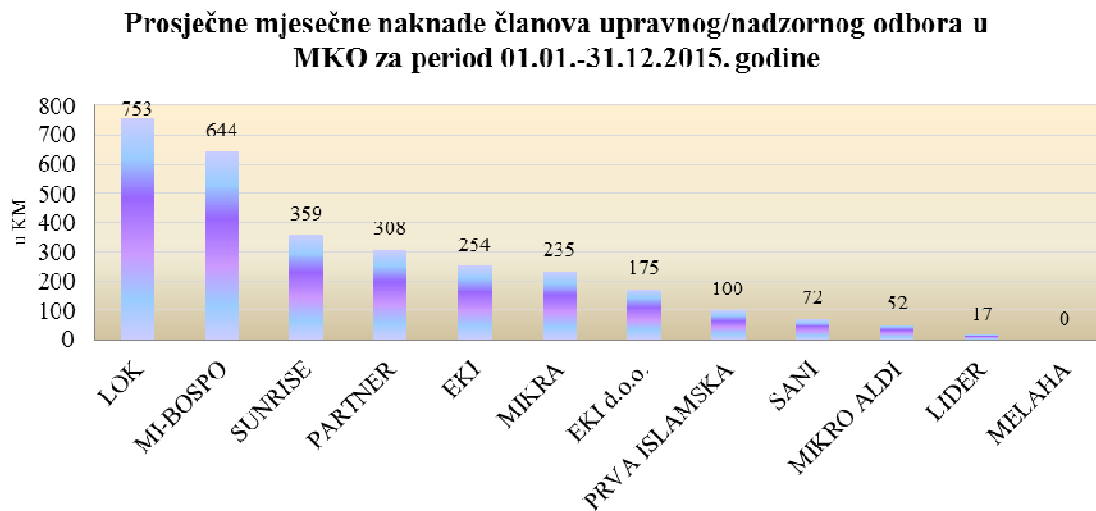
Grafikon 16.

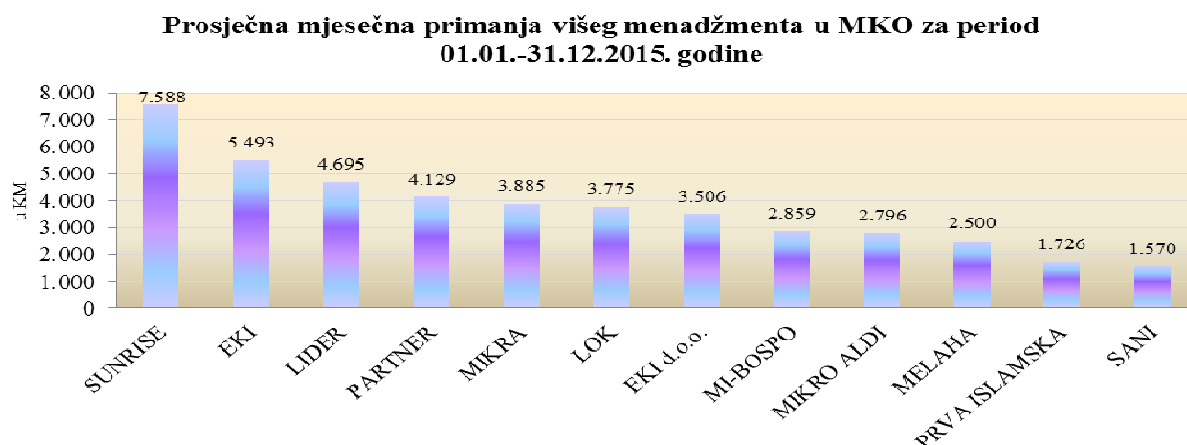
Grafikon 17.

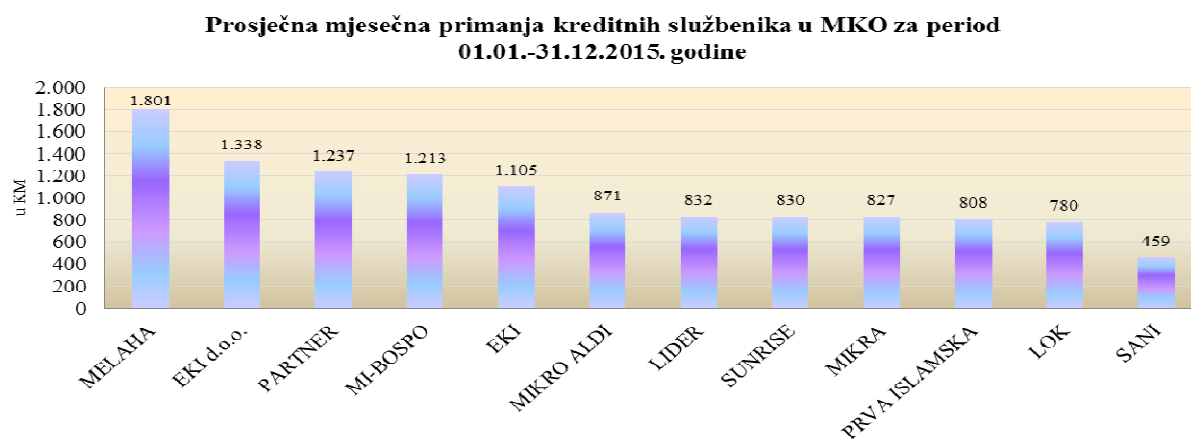
Grafikon 18.

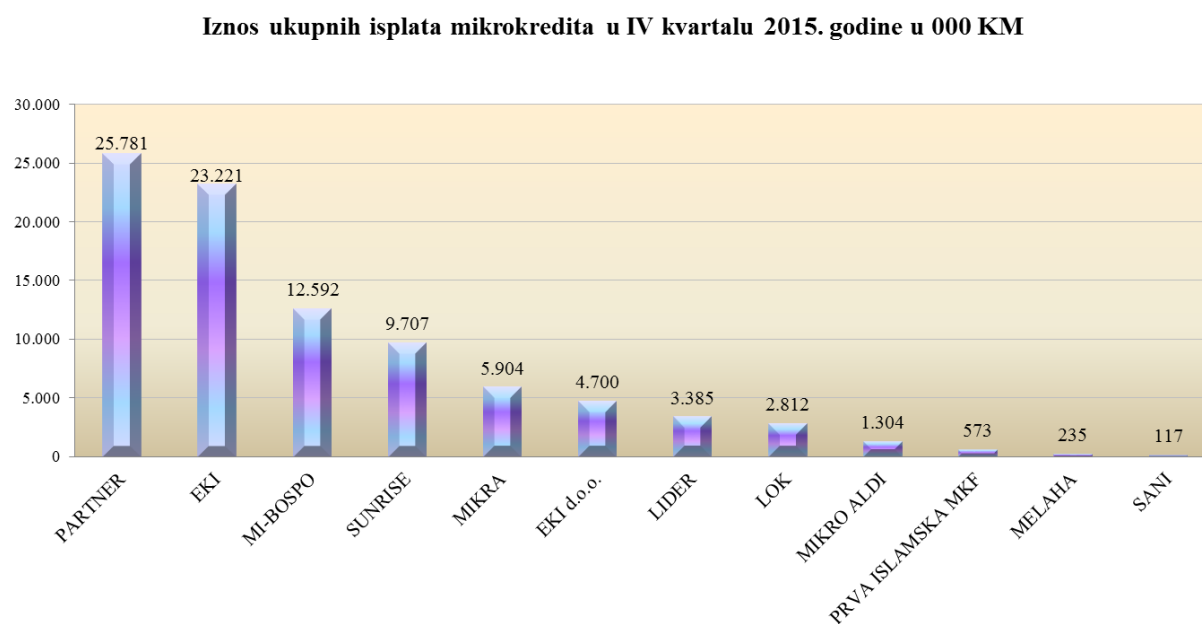
Grafikon 19.

Grafikon 20.

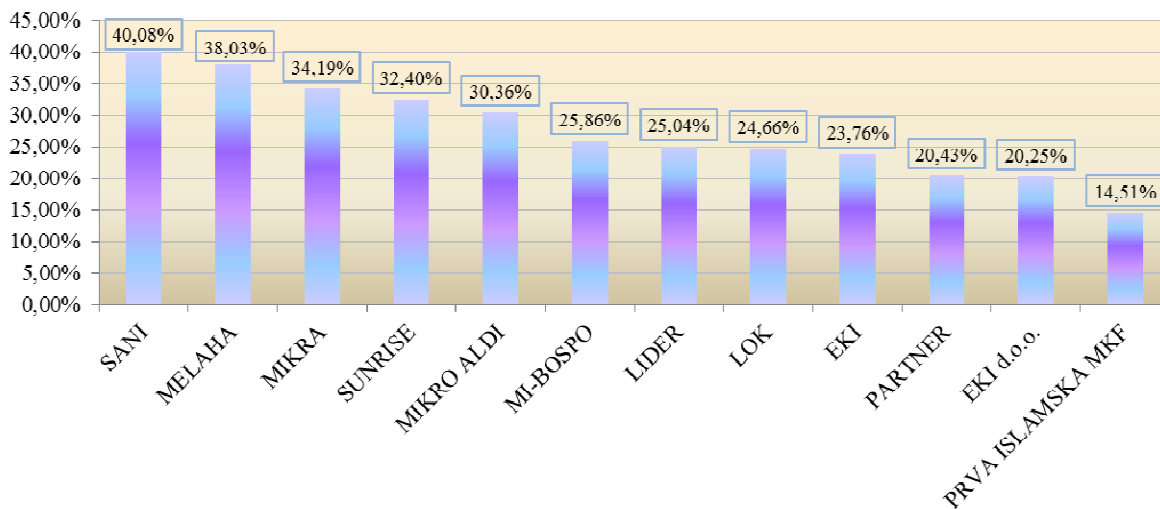

Grafikon 21.

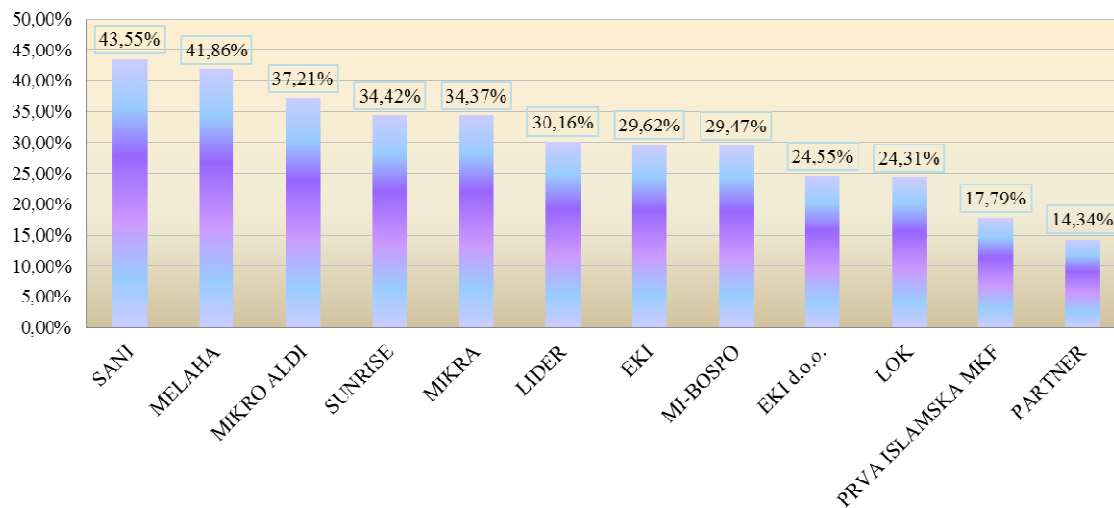
Grafikon 22.

**Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite
prema izvještajima MKO u IV kvartalu 2015. godine**

Grafikon 23.

**Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite
prema izvještajima MKO u IV kvartalu 2015. godine**

Grafikon 24.

